

Alkaaley citaaboo

Citaaboo fahamandiroo

Alkaaley citaaboo ga alwaatey deede kan ra Izirayel takaa jaami. Citaaboo maanoo mana duwandi kala citaaboo hunday ra, zama nongu boobo ra a ga Izirayel alkaaley filla deede. Maanoo ga cebe kan alkaaley man'ti kala boroyan kan hinoo mana hun kala Irkoy do, de mo ngi goyoo si kay ciitiyan hinne ga. Alkaaley man'ti kala boroyan kan a ga hin ka tee i mma jamaa kul juwal, wala i ma alkabiila foo juwal, wala i ma alkabiila boobo kan goo siitay ra kaa kabe ra. Alkaaley citaaboo ga hin ka zamnandi zamna hinza:

Ijinaa ga šelan hayey ga kan tee waatoo kan Izirayel borey ga koy goro Kanan gandaa ra ka koy hala Žozuwe buuroo ga (zamnaa 1.1—2.10).

Ihinkantoo ga takaa cebe kan nda Irkoy ga jamaa kaa kabe ra ka boroyan suuba k'i sanba ngi feeriyanoo se (zamnaa 2.11—16.31).

Ihinzantoo ga naamiroo cebe kan tee Izirayel ra ka koy hala waatoo kan ga Izirayel sintin ka duu kokoy (zamnaa 17.1—21.25).

Alkaaley citaaboo ra, hayaa kan duu Izirayel si hun kala takaa kan nda jamaa ga Irkoy dii. Waati kan i si laadir Irkoy here, ngi taalammey g'i gurzugay, amma waati kan i yee kate Irkoy ga k'a cee a ma ngi faaba, Irkoy g'i feeri. Waati boobo Izirayel ga baa nga ma koy tanayan gana wala ka dirna Irkoy yaamarey. Woo ra i ga kate

ngi boŋ ga bone nda Irkoy mana kay i se. Nongu kokorantaa ga cebe kaŋ alkabiilawey ga baa ngi ma cindi ngi boŋ ga bila Irkoy. Boro foo kul ma nga boŋ h̄aa wala Irkoy hinoo cire nga ga baa nga ma bara wala nga boŋ hinoo cire.

Izirayel goro Kanaŋ gandaa ra

¹ Žozuwe buuyanoo banda ga, Izirayel borey na Abadantaa ibaayoo ceeci ka nee: «Ir ra, may no ma tee ijinaa ka žigi ka koy Kanaŋ borey ga k'i wongu?» ² Abadantaa zaabi ka nee: «Žuda no ma tee ijinaa ka žigi ka koy, ay na gandaa daŋ kaboo ra.» ³ Žuda nee nga armaa Simewoŋ se: «Kaa ay bande ir ma koy nongoo ra kaŋ alkurraa n'a noo ya ne, ir ma Kanaŋ borey tangam. Woo banda ga, ay ga koy ni bande ni nongoo ra.» Simewoŋ koy a bande. ⁴ Žuda žigi, Abadantaa na Kanaŋ borey nda Ferezi borey daŋ kabe ra, i na aru zenber woy (10.000) kar i ra Bezek. ⁵ I na Adoni-Bezek gar no din, i n'a wongu. Woo ra i na Kanaŋ borey nda Ferezi borey kar. ⁶ Adoni-Bezek zuru, i hanga a bande, i duu a, i na kobaaru hinkaa nda cew-ize beerey hinkaa dunbu. ⁷ Adoni-Bezek nee: «Kokoy woyye (70) kaŋ kobaarey nda cew-ize beerey dunbu ga meecindey kuuna kaŋ ga kaŋ ay ŋaadogoo ra. Goyoo kaŋ ay n'a tee, Irkoy na nga alhakoo kaa ay ra.» I n'a ka koy Žerizalem, a buu no din.

⁸ Žuda borey na Žerizalem wongu k'a dii, i n'i wii nda takuba ka nuune daŋ koyraa ra. ⁹ Woo banda ga, Žuda borey koy Kanaŋ borey wongu

kaŋ ga goro tondi hondoo ra, nda Negew, nda hondey gandaa here. ¹⁰ Žuda koy Kanaŋ borey wongu kaŋ ga goro Hebron. Hebron maa žeenaa ti Kiryat-Arba. I na Šešay borey, nda Ahiman borey, nda Talmay borey kar. ¹¹ A hun no din ka koy Debir borey wongu. Debir koyraa maa žeenaa ti Kiryat-Sefer. ¹² Kaleb nee: «Ay g'ay ize woyoo Aksa noo bora se kaŋ ga Kiryat-Sefer kar k'a dii.»* ¹³ Woo ga, Otniyel, Kenaz kaŋ ti Kaleb kayn'aroo iz'aroo koy a dii. Kaleb n'a noo Aksa a ma tee wandoo. ¹⁴ Waatoo kaŋ woyoo too kate Otniyel do, a n'a tusa a ma faari wiri nga baaba ga. Aksa sar ka zunbu nga farkaa ga, Kaleb nee a se: «Macin no n'ga baa?» ¹⁵ Aksa nee: «Gomni tee ya ne, zama n'n'ay noo labu Negew gandaa kaŋ ra hari sii, ay noo hari dooyaŋ mo.» Woo ga, Kaleb n'a noo beene hari dogey, a n'a noo ganda hari dogey.†

¹⁶ Musa nzuraa man'ti kala Keni boro. Keni borey izey žigi ka hun Teenaypaŋey koyraa‡ ra, ngi nda Žuda borey ka koy Žuda saajoo ra, Arad se gurma, i koy goro jamaa bande.

¹⁷ Žuda koy, nga nda nga armaa Simewoŋ, i na Kanaŋ borey kar kaŋ ga goro Sefat. I n'i halaci sōy, i na koyraa maapoo dan Horma (maanaa «halaciyan»). ¹⁸ Žuda borey yee koyne ka Gaaza nda nga laamaa dii, i na Aškelon nda nga laamaa dii, i na Ekron nda nga laamaa dii. ¹⁹ Abadantaa goo Žuda borey bande, i na

* **1:12** 1.12 Žozuwe 15.16. † **1:15** 1.15 Žozuwe 15.17-19.

‡ **1:16** 1.16 Koyraa ti Žeriko, Alhukumoo 34.3.

tondi hondoo dii, amma i mana hin ka gooroo gorokey gaaray, zama guuru torkayan̄ bara i kone. ²⁰ Hebron̄ nondi Kaleb se sanda takaa kan̄ nda Musa n'a har. A na Anak ize hinzaa gaaray a ra. ²¹ Benžameñ borey mana Žebus borey kan̄ ga goro Žerizalem gaaray. Žebus borey goro Žerizalem Benžameñ borey bande hala hõ.

²² Haya kan̄ ti Isufi hugoo borey, i žigi ka Betel koyraa kar, Abadantaa goo i bande. ²³ I na boroyan̄ sanba i ma koy Betel monno, koyraa maa žeenaa ti Luz. ²⁴ Monnokey din dii aru foo kan̄ ga fatta koyraa ra, i nee a se: «Ir g'a wiri ni ga, m'ir cebe nongoo kan̄ nda boro ga huru koyraa ra, ir ga alhormo tee ma ne.» ²⁵ A na nongoo cebe i se kan̄ nda boro ga huru koyraa ra, Isufi hugoo borey na koyraa borey wii nda takuba, amma i na aroo nda nga hugoo kul nan̄. ²⁶ Aroo koy Heti borey gandaa ra, a na koyra cin no din kan̄ a na maapoo dan̄ Luz. Maapoo woo da bara a ga hala hõ.

²⁷ Manase mana Bet-Šeyan̄ nda nga koyra kanbey, nda Tanak nda nga koyra kanbey, nda Dor nda nga koyra kanbey, nda İbleyam nda nga koyra kanbey, nda Megido nda nga koyra kanbey gaaray. Kanan̄ borey hin ka cindi gandaa woo ra. ²⁸ Waatoo kan̄ ra Izirayel hanse ka duu gaabi, i na Kanan̄ borey dan̄ waazibi goy ra, amma i mana hin k'i gaaray k'i kaa gandaa ra.

²⁹ Efrayim mana Kanan̄ borey gaaray kan̄ ga goro Gezer. Kanan̄ borey cindi Gezer Efrayim game.

³⁰ Zabulonj mana hin ka Kanaŋ borey gaaray kaŋ goo Kitronj nda Nahalal, woo se Kanaŋ borey cindi koyrawey wey ra Zabulonj game, amma i n'i daŋ waazibi goy ra.

³¹ Ašer borey mana Ako borey, nda Sidonj borey, nda Alab borey, nda Akzib borey, nda Helba borey, nda Afik borey, nda Rehob borey gaaray. ³² Woo maaganda se Ašer borey goro Kanaŋ borey game, zama Ašer borey man'i gaaray. Kanaŋ borey no ka gay i ga goro gandaa ra.

³³ Neftali mana Bet-Šemeš borey gaaray, i mana Bet-Anat mo borey gaaray, i goro Kanaŋ borey game kaŋ gay i ga goro gandaa ra, amma Neftali na Bet-Šemeš borey nda Bet-Anat borey daŋ waazibi goy ra.

³⁴ Amor borey na Dan alkabiila borey gaabi i ma koy tondi hondoo ra, i mana naŋ i ma zunbu gooroo ra. ³⁵ Amor borey hin ka cindi ka goro Har-Heres, nda Ayalonj, nda Šalbim ra, amma Isufi hugoo borey na gaabi fur i ga hala nongu kaŋ ra i n'i daŋ waazibi goy ra. ³⁶ Amor borey laboo ga koy za nongoo kaŋ se i ga nee Dontoney žigidogoo hala Sela koyraa nda nga beeneheroo.

2

Irkoy šelanj Izirayel borey se

¹ Abadantaa almalaykaa žigi ka hun Gilgal ka koy Bokim, a nee: «Ay na war ka žigi ka hun Misira, ay na war daŋ gandaa ra kaŋ ay n'a žee war baabey se. Ay nee war se kaŋ ay si amaanaa dunbu kaŋ goo ir game hala abada. ² War masi

amaana daŋ war nda gandaa woo gorokey game, war ma ngi sargari tonadogey kayri. Amma war mana hanajer ya ne. Macin se woo kaŋ ay nee war mas'a tee, war n'a tee? ³ Woo maaganda se ay nee: <Ay s'i gaaray war jine, i ga tee naaji war carawey ra, de ka ngi koyey gana ga tee war se kumsay.>*

⁴ Waatoo kaŋ Abadantaa almalaykaa na ůenney wey har Izirayel borey kul se, jamaa na jinde jer ka hēe. ⁵ I na nongoo din maapoo daŋ Bokim (maanaa «hēenikawyaŋ»), i na sargari kaa Abadantaa se no din.

Žozuwe buuyanoo

⁶ Žozuwe na jamaa sallama, Izirayel borey affoo kul koy nga dogoo ra ka gandaa tee ngi wane. ⁷ Jamaa na Abadantaa gana Žozuwe hunaroo kul ra nda boro beerey hunaroo kul ra kaŋ cindi Žozuwe banda ga, wey kaŋ dii teegoy beeroo kaŋ Abadantaa n'a tee Izirayel se. ⁸ Žozuwe, Nun iz'aroo, Abadantaa tamoo buu nga jiiri zangu nda iwoyantoo (110to) ga. ⁹ I n'a sutura laboo ra kaŋ a n'a tubu, Timnat-Heres ra, Efrayim tondi hondey ra, Gaš tondi hondoo se hawsa. ¹⁰ Zamanoo din kul izey mo koy ngi hayragey gar alaaharaa. Zaman foo izeyaŋ tun dumawey ga kaŋ si Abadantaa bay, a si teegoyoo bay kaŋ a n'a tee Izirayel se.

Jamaa na banda bere Abadantaa se

¹¹ Izirayel borey na goy futu tee Abadantaa jine. I na toorey kaŋ maapey ti Bal gana. ¹² I

* 2:3 2.3 Kabuyaney 33.55; Žozuwe 23.13.

na banda bere Abadantaa, ngi baabey Koyoo se kaŋ n'i fattandi Misira gandaa ra, i hanga koy tanayaŋ bande. Koyey ti dumey kaŋ g'i kuubi k'i bere waney. I sujudu i jine, i na Abadantaa futandi. ¹³ Kaŋ i na banda bere Abadantaa se, i na Bal nda Astarteyaŋ gana. ¹⁴ Abadantaa futu Izirayel ga, a n'i daŋ komakawyaŋ kabey ra kaŋ n'i kom, a n'i kaŋandi iberey kabey ra kaŋ g'i kuubi ka bere. I mana yee ka hin ka kay ngi iberey jine. ¹⁵ Waati kul kaŋ i koy wongu, Abadantaa kaboo g'i torro sanda takaa kaŋ nda Abadantaa n'a har i se, a n'a žee i se. I cindi binemarayyan beeri ra. ¹⁶ Woo se waati kul kaŋ woo tee, Abadantaa ga alkaaliyaŋ tunandi kaŋ g'i soolam ngi komakey kabey ra. ¹⁷ Amma ba ngi alkaaley, i si haŋajer i se. I na izefututaray tee† koy tanayaŋ bande, i sujudu i jine. I cahã ka fondaa naŋ kaŋ i n'a gar ngi baabey ga hanga a. I mana haŋajer Abadantaa yaamarey se, i mana woo din tee. ¹⁸ Waati kul kaŋ Abadantaa na alkaaliyaŋ noo i se kaŋ g'i faaba, Abadantaa goo alkaaloo bande k'i kaa ngi iberey kabey ra alkaaloo waatey kul ra, zama Abadantaa hinna i ga ngi hēenoo kaŋ ngi toonekey nda ngi šiitakey g'a tee i se maaganda. ¹⁹ Amma nda alkaaloo buu, i ga yee ka sintin ka ngi goy laaley tee ka bisa woo kaŋ ngi baabey n'a tee, i ga hanga koy tanayaŋ ka sujudu i jine. I mana haya kul naŋ ngi goy žeeney nda ngi boŋšendaa ra.

Abadantaa na Izirayel sii

† 2:17 2.17 Man'ti gaaham here no, laadir jaŋay no Irkoy here.

²⁰ Aywa, Abadantaa futu Izirayel ga, a nee: «Haya kan se jamaa woo na agay amaanaa dunbu kan ay n'a dan agay nda ngi baabey game, de mo i mana hanajer ya ne, ²¹ woo se dumey kan Žozuwe n'i nan nga buuroo banda ga, ay si ba affoo gaaray a ma zuru i jine. ²² Woo ra ay ga Izirayel sii ka dii wala Abadantaa fondaa kan ngi baabey gana, i g'a gana wala i s'a gana.» ²³ Woo ka kate Abadantaa na dumey din nan i ma goro gandaa ra, a mana yadda ka cahã k'i gaaray, a mana yadda k'i dan Žozuwe kaboo ra.

3

¹ Dumey ne kan Abadantaa n'i nan gandaa ra hala nga ma Izirayel sii nda ey, wey din kul kan mana dii Kanan wongey. ² Woo mana teendi de kala hala Izirayel borey zamaney kan ga kaa ma wongu denden ka wan a, wey hinne kan mana wongu ka bisa. ³ Dumey kan a n'i nan Izirayel borey bande ne: Kanan borey kul, nda Sidon borey, nda Hewi borey kan ga goro Liban tondi hondoo ra za Bal-Hermon tondi hondoo hala Hamat mijoo ga, ngi nda ngi bonkoyni guwaa.

⁴ Dumey wey nda Izirayel borey siyandi ka bay wala i ga hanajer Abadantaa yaamarey se kan a n'i har ngi baabey se Musa bande. ⁵ Izirayel borey goro Kanan borey, nda Heti borey, nda Amor borey, nda Ferezi borey, nda Hewi borey, nda Žebus borey game. ⁶ I na dumey ize woyey zaa hiijay, i na ngi ize woy gundey noo dumey iz'arey se, i na ngey koyey gana.

Alkaaloo Otniyel fillaa

⁷ Izirayel borey na goy futu tee Abadantaa jine, i dirpa Abadantaa, ngi Koyoo, i na Balyan nda Aşerayan gana. ⁸ Abadantaa futu Izirayel ga, a n'i kaṇandi Kuşan-Riŝatayim kaboo ra kaṇ ti Mezopotami kokoyoo. Izirayel borey cindi Kuşan-Riŝatayim cire jiiri yaaha.

⁹ Izirayel borey kaati ka Abadantaa cee, Abadantaa n'i noo boro kaṇ g'i hallasi, bora ti Otniyel, Kenaz kaṇ ti Kaleb kayn'aroo iz'aroo. ¹⁰ Abadantaa Hundoo zunbu Otniyel ga, a tee Izirayel alkaaloo. A koy wongu, de Abadantaa na Kuşan-Riŝatayim, Mezopotami kokoyoo daṇ kaboo ra, a hin Kuşan-Riŝatayim. ¹¹ Takaa woo nda gandaa yay jiiri woytaaci (40), woo banda ga, Otniyel, Kenaz iz'aroo buu.

Alkaaloo Ehud fillaa

¹² Izirayel borey yee koyne ka goy futu tee Abadantaa jine. Abadantaa na albarka daṇ Eglon, Mowab kokoyoo ra Izirayel sabbu se, zama i na goy futu tee Abadantaa jine. ¹³ Eglon na Amon borey nda Amalek borey marga k'i ton-ton nga ga ka koy Izirayel kar. I na Teenaynaney koyraa* dii. ¹⁴ Izirayel borey cindi Mowab kokoyoo Eglon cire jiiri woy cindi yaaha (18).

¹⁵ Izirayel borey kaati ka Abadantaa cee, Abadantaa na Izirayel borey noo boro kaṇ g'i hallasi, bora ti Ehud, Gera iz'aroo, Benžamen boro kaṇ ga hantum nda kabe waawa. Nga bande Izirayel borey na alkaasi sanba Eglon, Mowab kokoyoo se. ¹⁶ Ehud na takuba tee kaṇ goo nda mee hinka, nga kuuyanoo ga too

* **3:13** 3.13 Zamnaa 1.16.

kabedaaru foo, a n'a danj nga gamahawoo ga nga darbaa cire, nga caraw gumaa ga. ¹⁷ A koy nda alkaasoo Eglon, Mowab kokoyoo do. Ka gar Eglon man'ti kala boro kanj ga hanse ka warga. ¹⁸ Waatoo kanj Ehud na alkaasoo noo ka ben, a na borey kanj kate alkaasoo nanj i ma koy. ¹⁹ Amma nga, a yee kate ka hun toorey do kanj goo Gilgal, a nee: «Kokoyoo, ay goo nda ma ne alhabar gundante.» Woo ga, Kokoyoo nee: «Wa dangay!» Borey kul kanj goo jeroo ga fatta. ²⁰ Waatoo din Ehud kaa a do soorohugu yaynaa ra kanj soolandi a se sooraa bonj. Ehud nee: «Ay goo nda ma ne šenni foo kanj hun Irkoy do.» Kokoyoo tun nga gorodogoo ra. ²¹ Ehud na nga kabe waawaa šerre, a na nga takubaa hoobu k'a kaa nga caraw gumaa ga k'a hay gundoo ra. ²² Ba takubaa kaboo huru a bande, maanoo na takubaa daabu, zama a mana takubaa hoobu k'a kaa gundoo ra, a fatta nda banda here. ²³ Ehud fatta nda šiifaa, a nka jin ka soorohugoo mijoo daabu a ga k'a kufal.

²⁴ Waatoo kanj a koy, kokoyoo tamey kaa ka guna, i dii kanj soorohugoo mijoo ga kufal. I nee cere se: «Adiši kokoyoo mma goo ma almuraadu hanse hugu yaynaa ra.» ²⁵ Za i ga batu hala i fara, amma hala sohõ kokoyoo si soorohugoo mijoo feeri. I na kufal-izoo zaa k'a feeri, de nga ne, ngi koyoo ga daaru ganda, a buu. ²⁶ Kanj i goo batuyanoo ra, woo gar Ehud zuru ka bisa tondi toorey ga, a zuru ka koy Seyira here. ²⁷ Za a too kate, a na hilloo kanj ga ciya ka borey marga hēenandi Efrayim tondi hondey ra. Izirayel borey zunbu a bande hondoo ra, a huru i jine.

²⁸ A nee i se: «Wa hanga agay, zama Abadantaa na war iberey, Mowab borey daŋ war kabey ra.» I hanga a bande ka zunbu, i na Žurdeŋ isaa yawdogey dii Mowab borey bande, i si naŋ boro kul ma bisa. ²⁹ Waatoo woo, i na aru zenber woy (10.000) cine kar Mowab borey ra, i kul ti boro gaabikoyniyaŋ, wongaariyaŋ no, ba boro foo mana hallasi i ra. ³⁰ Hanoo din, Izirayel na Mowab kaynandi. Ganda a yay jiiri woyyaaha (80).

Alkaaloo Šamgar fillaa

³¹ Ehud buuroo banda ga, Šamgar, Anat iz'aroo huru dogoo ra. A na Filisti aru zangu iddu (600) kar k'i wii nda yaaji kaŋ ga haw kur, nga mo na Izirayel kaa ngi iberey kabey.

4

Debora nda Barak fillaa

¹ Ehud buuroo banda ga, Izirayel borey yee ka goy futu tee Abadantaa jine. ² Abadantaa n'i kaŋandi Yabin, Kanaŋ kokoyoo kaŋ ga Hasor laama kaboo ra. Nga wongu-izey jineboraa ti Sisera. A si goro kala Harošet-Goyim. ³ Izirayel borey kaati ka Abadantaa cee, zama bari torka zangu yagga (900) bara Yabin se, Yabin na Izirayel borey torro torro dumi kul jiiri waranka (20).

⁴ Alwaatoo din, Debora, annabi woy kaŋ ti Lapidot wandoo, ti alkaali Izirayel ra. ⁵ Debora ga goro Debora teenaynaŋoo cire kaŋ goo Rama nda Betel game Efrayim tondi hondey ra. Izirayel borey ga žigi ka koy dii a ciiti se. ⁶ A sanba i ma

ciya Barak, Abinoyam iz'aroo se Kedeš, Neftali gandaa ra, a nee a se: «Abadantaa, Izirayel Koyoo mana ni yaamar kaŋ ma koy Tabor tondi hondoo do, ma aru boro zenber woy (10.000) zaa ni bande Neftali borey nda Zabulon borey ra? ⁷ Ay ga Sisera, Yabin wongu-izey jineboraa cendi kate ni do Kišoŋ haroo here, nga nda nga torkawey nda nga jamaa, ay g'i dan ni kaboo ra.» ⁸ Barak nee Debora se: «Nda n'ga koy ay bande, ay ga koy, amma nda n'si koy ay bande, ay si koy.» ⁹ A zaabi ka nee: «Ay ga koy ni bande hunday, amma n'si duu beray fondaa woo kaŋ n'n'a zaa ra, zama woy boro kaboo ra Abadantaa ga Sisera kaŋandi.» Woo banda ga, Debora tun ka koy Barak bande Kedeš. ¹⁰ Barak ciya Zabulon alkabiilaa nda Neftali alkabiilaa se Kedeš, boro zenber woy (10.000) hanga a bande, Debora mo žigi ka koy a bande. ¹¹ Boro foo kaŋ se i ga nee Heber hun Keni borey cindey bande ka koy hala tuuriŋaa beeroo do kaŋ goo Sananim, Kedeš jere ka nga hukcumoo cin. Keni borey baaba ti Hobab, Musa alboraa.

¹² I na alhabar dan Sisera ra kaŋ Barak, Abinoyam iz'aroo, žigi ka koy Tabor tondi hondoo dii. ¹³ Sisera ciya kate nga torkawey kul se, guuru torke zangu yagga (900) nda borey kul kaŋ goo a bande za Harošet-Goyim hala Kišoŋ haroo do. ¹⁴ Debora nee Barak se: «Tun, zama hō no Abadantaa ga Sisera dan ni kaboo ra. N'bay Abadantaa hunday no ma huru ni jine ka wongu?» Woo ga, Barak zunbu Tabor tondi hondoo boŋ, aru zenber woy (10.000) hanga a bande. ¹⁵ Abadantaa na Sisera lakkaloo ŋaami,

nga torkawey kul nda wongu-izey kul, i n'i wii nda takuba Barak moyey cire. Sisera zunbu nga torkaa ra ka zuru nda nga cewey. ¹⁶ Barak hanga torkawey nda wongu-izey hala Harošet-Goyim, Sisera wongu-izey kul, takuba n'i kanandi. Ba aru foo mana cindi.

¹⁷ Sisera zuru nda cee ka koy Yayel kan ti Heber, Keni bora wandoo hukcumoo do, zama baani goo Yabin, Hasor kokoyoo nda Heber, Keni bora hugoo game. ¹⁸ Yayel fatta ka koy Sisera kubay, a nee a se: «Huru, ay koyoo, huru ay do, masi hunbur.» A huru a do hukcumoo ra, a n'a gum nda kunta. ¹⁹ A nee a se: «Hinžee ya ne, ay noo hari kayna ya han, ay ga jaw.» A na waawaa hunbaroo feeri k'a noo a ma han jina a yee k'a gum. ²⁰ A nee a se koyne: «Kay hukcumoo mipoo ga, nda boro kaa ka ni hãa ka nee: <Boro goo ne?>, ma nee a se: <Boro sii ne.>»

²¹ Sisera cindi ka jirbi no din, zama a nka fara. Heber wandoo Yayel na hukcum sukahaya foo zaa nda ndarka, a moolimooli ka Sisera hay nda lakkaloo ga ka boŋoo fun nda bundoo ka koy hala laboo ra. Sisera buu. ²² Aywa, Barak huru Sisera cewoo ra, a too kate Yayel hukcumoo do. Yayel fatta k'a kubay ka nee a se: «Kaa, ay ga aroo cebe ma ne kan n'g'a ceeci.» A huru a do, de nga ne, Sisera goo ma daaru, a buu, hukcumoo sukahayaa goo lakkaloo ra.

²³ Hanoo din, Irkoy na Yabin, Kanan kokoyoo kaynandi Izirayel borey jine. ²⁴ Izirayel borey na Yabin, Kanan kokoyoo hottandi hala nongu kan ra i n'a halaci.

5

Debora baytoo

¹ Zaaroo woo, Debora nda Barak, Abinoyam iz'aroo na doonoo woo don cere bande ka nee:

² «Albarka ma bara Abadantaa se, Izirayel, bonkoyney yadda ka huru i jine, jamaa yadda ka koy nda ngi bon ka wongu.

³ Kokoyey, wa maa, bonkoyney, wa hanajer! Agay, Abadantaa se, nhuu, agay, ay ga bayti don. Ay ga zabur don Abadantaa, Izirayel Koyoo se.

⁴ Abadantaa, waati kaŋ ni fatta Seyir, waati kaŋ za Edom gandaa ra ni man, laboo jijiri, beenawey doo, duulawey na hari doori.

⁵ Tondi hondey žititi Abadantaa jine, Sinay wanoo mo jijiri Abadantaa, Izirayel Koyoo jine.

⁶ Šamgar, Anat iz'aroo zamanoo ra, Yayel waatey ra, fondo beerey goo koonu, naarukey na fondo šendey zaa,

⁷ koyra kanbey naŋandi Izirayel ra, i dere, hala waatoo kaŋ agay, Debora tun, ay tun sanda paa Izirayel se.

⁸ I nka koy taagayaŋ suuba, aywa, wongoo goo koyrawey mijey ga. Wongu-ize zenber woytaaci (40.000) Izirayel ra

kaŋ boro si dii ba ngi affoo kone koray foo wala
yaaji foo.

⁹ Ay binoo goo Izirayel boŋkoyney se,
ay binoo goo jamaa borey kaŋ na ngi boŋ noo se.
Wa albarka daŋ Abadantaa se.

¹⁰ War kaŋ ga kaaru farkey woy kaarayyaŋ ga,
war kaŋ ga goro gaariyaŋ ga,
war kaŋ ga dira fondaa ra, wa miile.

¹¹ Hari gurkey, ngi dooney,
ga Abadantaa teegoy šerrantey deede,
teegoyey kaŋ Boŋkoynoo n'i tee Izirayel koyra
kanbey se.

Waatoo din no Abadantaa jamaa zunbu
koyrawey miŋey ga.

¹² Tun, tun jirboo ra, Debora!
Tun, tun ka bayti don!
Tun Barak!
Abinoyam iz'aroo, kate ni baŋŋey.

¹³ Borey kaŋ cindi i mana buu zunbu ka koy
borciney do,
Abadantaa jamaa zunbu sanda wongaariyaŋ.

¹⁴ Efrayim mana hun kala nongoo kaŋ ra Amalek
borey cindi.

Ngi dumaa ga, Benžameŋ hun.
Bonkoyniyaŋ zunbu ka hun Makir,
borey kaŋ ga kokoytaraa goboo dii zunbu ka hun
Zabuloŋ.

¹⁵ Isakar boŋkoyney goo Debora bande.
Isakar nda Barak tee affoo,
a cahã ka zunbu ka koy ganganoo ra.

Rubeŋ hugey hanse ka bine-bine.

¹⁶ Macin ka kate ma cindi kaley ra ka maa kurkey
laati karyanoo se?

Rubeŋ hugey hanse ka bine-bine.

¹⁷ Galad goro Žurdeŋ isaa se banda bila nda i koy.
Macin se Dan ga waati tee harihiyey jere bila nda
i ma koy?

Ašer goo ma goro teekoo mijoo ga,
a cindi nga gurawey ga.

¹⁸ Amma Zabuloŋ man'ti kala jama kaŋ na
buuyan tangam,
Neftali mo na buuyan tangam wongoo farroo ra.

¹⁹ Kokoyey kaa, i wongu.

Kanaŋ kokoyey wongu Tanak,

Megido harey jere,

i mana duu alganiima, i mana duu nzorfu kaaray.

²⁰ Za beenaa ra handarawey wongu,
ngi fondaa ra i na Sisera wongu.

²¹ Kišoŋ haroo n'i tuusu,

Kišoŋ haroo kaŋ gay a ga bara.

Yala ya dira ay fondaa ra nda hini!

²² Woo ra baryey ceekorey na laboo kar,
i ga hanse ka zuru nda ngi kobsey.

²³ Wa Meroz koyraa danga, Abadantaa al-
malaykaa k'a har,

wa nga gorokey danga,

zama i mana kaa ka Abadantaa faaba,

ka tonton wongaarey ga ka Abadantaa faaba.

²⁴ Albarka ma huru Yayel ra woyey kul ra,
Yayel, Heber, Keni bora wandoo,

woyey ra kaŋ ga huna hukkuum cire, albarka ma
huru a ra.

25 Sisera na hari wiri, Yayel n'a noo waa,
borciney potoo ra a kate waahoonu.

26 A na kabe ka sukahayaa dii,
a na nga kabe gumaa ka goykey ndarkaa zaa,
a na Sisera kar, a na boŋoo kayri-kayri,
a n'a kayri, a na lakkaloo fun.

27 Sisera kunkuni Yayel cewey cire,
Sisera kaŋ, a kani.

A na nga boŋ kunkuni cewey cire, a kaŋ,
nongoo kaŋ ra a na nga boŋ kunkuni nga ra a
kaŋ, a halaci.

28 Sisera ŋaa ga honnay nda funeetaraa fun-
funey, a kaati ka nee:

‹Macin se nga bari torkaa si kaa hala sohõ?
Macin se ay si maa torkawey jindey?›

29 Lakkalkoyney kaŋ goo boŋkoyni woyey ra n'a
zaabi.

Nga hunday mo zaabi ka nee:

30 ‹Šikka sii kaŋ alganiimaa kaŋ i duu a nga no i
goo m'a zamna.

Hondiyaw woy foo wala ihinka wongu-ize foo
kul se.

Alganiima kaŋ ti bankaaray caarantey, wey kaŋ
i n'i taa,

icere-cerantey, nda bankaaray hinka kaŋ
kayandi borey kaŋ hin jindey se.›

31 Abadantaa, yala ni iberey kul ma dere takaa
woo da,

borey kaŋ ga baa ni ma tee sanda waynaa
waati kaŋ a fatta nda nga gaaboo.›

Gandaa yay jiiri woytaaci (40).

6

Majan borey na Izirayel borey torro

¹ Izirayel borey na goy futu tee Abadantaa jine. Woo se Abadantaa n'i kanjandi Majan borey kabey ra jiiri iyye. ² Majan na nga hinoo dan Izirayel ga. Majan borey maaganda se Izirayel borey na nongu hanse tondi hondey ra, i na tondi guusuyan nda tondi dooyan tee kanjan ra i ga tugu. ³ Nda Izirayel borey na dumi say, Majan borey, nda Amalek borey, nda waynahunay izey ga kaa k'i wongu. ⁴ I na ngi kaloo tee Izirayel borey jeroo ga, ka gandaa laboo nafaa hasara hala Gaaza here, Izirayel ra i mana hunay nan, i mana alman nan, i mana haw nan, i mana farka nan. ⁵ Waati kan i žigi ka koy nda ngi adabbawey nda ngi hukkumey, i ga kaa ma nee ndoo jamaa. I si kabandi, ngi nda ngi yoowey, i ga kaa gandaa ra k'a hasara. ⁶ Izirayel hanse ka kayna Majan borey kabey ra. Izirayel borey kaati ka Abadantaa cee.

⁷ Waatoo kan Izirayel borey kaati ka Abadantaa cee Majan borey sabbu se, ⁸ Abadantaa na annabi sanba Izirayel borey se. A nee i se: «Hayaa ne kan Abadantaa, Izirayel Koyoo n'a har: <Ay na war žigandi ka hun Misira, ay na war kaa bannataray hugoo ra. ⁹ Ay na war kaa Misira borey kabey ra, ay na war kaa war torrokey kabey ra. Ay na war iberey gaaray war jine, ay na war noo ngi gandaa.> ¹⁰ Ay nee war se: <Agay ti Abadantaa, war Koyoo. War masi

hunbur Amor borey koyey kaŋ gandaa ra war goo, war mas'i gana. Amma war mana hanajer ya ne.»»

Irkoy na Žedewoŋ daŋ a ma Izirayel hallasi

¹¹ Woo banda ga, Abadantaa almalaykaa kaa ka goro tuuriŋaa beeroo cire kaŋ goo Ofra kaŋ ti Yowaš, Abiyezer boraa wane. Nga iz'aroo Žedewoŋ ga alkama kar alaneb mottidogoo ra. A ga woo tee no din hala Majaŋ borey masi dii a. ¹² Abadantaa almalaykaa bangay a se. A nee a se: «Abadantaa goo ni bande, wongaaroo!» ¹³ Žedewoŋ nee a se: «Alha-naŋ ay koyoo, nda Abadantaa goo ir bande, macin se woo kul duu ir? Man Abadantaa teegoy kayfantey kul kaŋ ir hayragey n'i deede ir se ka nee: «Abadantaa nka man'ir ka žigi ka hun Misira wala?» Sohō Abadantaa n'ir yala, a n'ir daŋ Majaŋ borey kabey ra.» ¹⁴ Abadantaa bere a here ka nee: «Koy nda gaaboo kaŋ goo ma ne, n'ga Izirayel hallasi Majaŋ borey kabey ra. Man'ti agay ka ni sanba wala?» ¹⁵ Žedewoŋ nee a se: «Alha-naŋ ay Koyoo, macin nda ay ga Izirayel hallasi? Agay jamaa ti jamawey kul ikaccaa Manase alkabiilaa ra, agay ti ay baaba hugoo kul ikaccaa.» ¹⁶ Abadantaa nee a se: «Ay goo ni bande, n'ga Majaŋ borey kar ni mma nee boro folloku bande n'ga yenje.» ¹⁷ A n'a zaabi ka nee: «Alhormo tee ya ne, ay g'a wiri ni ga, tammaasa cebe ya ne kaŋ ni, Abadantaa no ma šelaŋ ya ne. ¹⁸ Ay g'a wiri ni ga, masi hun ne hala ya yee kate ma ne, ay ga kate ay sargaroo k'a jisi ni

jine.» Abadantaa nee: «Ay ga cindi ne hala ma yee kate.»

¹⁹ Žedewoŋ koy hancin-ize foo hanse ka farin kilo waranza (30) tee takulayan kaŋ ra dolobiri sii. A na hamoo daŋ kokondo ra, a na maafaa daŋ jinay ra, woo banda ga, a koy nda ey almalaykaa do tuuriŋaŋoo cire. ²⁰ Irkoy almalaykaa nee a se: «Hamoo nda takulawey kaŋ ra dolobiri sii zaa, i fur tondoo woo boŋ ma maafaa doori i boŋ.» Žedewoŋ na takaa din da tee. ²¹ Abadantaa almalaykaa na goboo kaŋ goo nga kaboo ra boŋoo ka tuku hamoo nda takulawey kaŋ ra dolobiri sii ga. Nuune tun tondoo ra kaŋ na hamoo nda takulawey kaŋ ra dolobiri sii ton. Woo banda ga, Abadantaa almalaykaa dere moŋey cire. ²² Žedewoŋ dii kaŋ Abadantaa almalaykaa no, a nee: «Woo si hin ka tee, ay Koyoo, Abadantaa, adiŋi Abadantaa almalaykaa no ay dii a moo nda moo!» ²³ Abadantaa nee a se: «Baani ma kaa ni ga, masi hunbur, n’si buu.»

²⁴ Žedewoŋ na sargari tonadoo cin Abadantaa se kaŋ a na maŋŋoo daŋ «Abadantaa ti baani». A goo Ofra, Abiyezer borey koyraa ra hala hõ.

Žedewoŋ na tooroo kaŋ ti Bal sargari tonadogoo kayri

²⁵ Zaari follokaa cijinoo ra Abadantaa nee Žedewoŋ se: «Ni baaba haw yaaroo zaa kaŋ ti ihinkantoo kaŋ goo nda jiiri iyye. Ma Bal sargari tonadogoo kayri kaŋ ti ni baaba wane, ma Ašera bundu tooroo kaŋ goo jeroo ga dunbu.

²⁶ Woo banda ga, ma sargari tonadoo cin tondi

dogoo woo boŋ beene Abadantaa, ni Koyoo se ka sawa nda ašariyawey. Ma haw yaaru hinkantoo zaa m'a ton nda Ašera bundu tooroo kaŋ n'n'a dunbu k'a tee sargari kukurante.» ²⁷ Žedewoŋ na aru woy (10) zaa nga tamey ra, a na hayaa tee kaŋ Abadantaa n'a har a se. Amma kaŋ a ga hunbur nga baaba hugoo borey nda nga koyraa borey, a man'a tee zaaroo ra, cijinoo ra a n'a tee. ²⁸ Waatoo kaŋ koyraa borey tun subbaahi taya ra, i dii kaŋ Bal sargari tonadogoo kayri, Ašera bundu tooroo kaŋ goo jeroo ga dunbandi, haw yaaru hinkantoo sargandi sargari tonadogoo ga kaŋ ne ka cinandi. ²⁹ I nee cere se: «May ka woo tee?» I na alhabar ceeci, de a harandi ka nee: «Žedewoŋ, Yowaš iz'aroo no ka woo tee.» ³⁰ Koyraa borey nee Yowaš se: «Ni iz'aroo kaataray a ma buu, zama Bal kaŋ ir g'a gana sargari tonadogoo no a n'a kayri ka Ašera bundu tooroo kaŋ goo jeroo ga dunbu.» ³¹ Yowaš na borey kul kaŋ tun a se zaabi ka nee: «War ga Bal faasayanoo goo wala? War no m'a hallasi wala? Boro kul kaŋ nee nga ga Bal faasa ga buu za moo mana boo. Nda koy no a ma faasa nga boŋ se nga hunday, zama nga sargari tonadogoo no ka kayrandi.» ³² Hanoo din no i na Žedewoŋ maapoo daŋ Yerub-Bal (maanaa «yala Bal ma nga boŋ faasa») ka nee: «Yala Bal ma nga boŋ faasa a ga, zama a na nga sargari tonadogoo kayri.»

Žedewoŋ na tammaasa ceeci Irkoy ga

³³ Majaŋ borey kul, nda Amalek borey, nda waynahunay izey na cere marga ka Žurdeŋ isaa deŋ ka ngi kaloo gorandi Žizireyel gooroo ra. ³⁴ Abadantaa Hundoo zunbu Žedewoŋ ga, a na hilli hēenandi ka Abiyezer borey marga i ma hanga nga. ³⁵ A na dontokawyaŋ sanba Manase gandaa kul ra k'i marga hala ngi mo alkabiilaa ma hanga nga. A na dontokawyaŋ sanba Ašer, nda Zabuloŋ, nda Neftali alkabiilawey ra kaŋ žigi ka koy k'i kubay.

³⁶ Žedewoŋ nee Irkoy se: «Nda n'ga baa ma Izirayel hallasi nda ay kaboo sanda takaa kaŋ nda n'n'a har, ³⁷ nga ne, ay ga alman kuuroo haabu jisi taasuu kar ganganoo ra, de nda harandaŋ zunbu haaboo hinne boŋ, amma nongoo kul ra laboo ga kogu, woo ra ay ga bay kaŋ n'g'ay kaboo ka Izirayel hallasi sanda takaa kaŋ nda n'n'a har.» ³⁸ Woo kaŋ Žedewoŋ n'a har, nga da ka tee. Subaa ra, a biya ka tun, a na haaboo musay ka harandaŋoo kaa a ra, tuu mee foo. ³⁹ Žedewoŋ nee Irkoy se: «Masi futu ay ga, hiino hinne no ay ga šelaŋ. Naŋ ya tammaasa wiri ni ga hiino hinne alman haaboo ga, alman haaboo hinne ma kogu, amma laboo kul ra harandaŋ ma bara.» ⁴⁰ Woo kaŋ Žedewoŋ n'a har, Irkoy na woo din da tee hanoo din cijinoo. Alman haaboo hinne kogu, amma laboo kul tee harandaŋ.

7

Žedewoŋ ga koy Majaŋ borey wongu nda jama

kaccu

¹ Yerub-Bal kaŋ ti Žedewoŋ nda jamaa kul kaŋ goo a bande biya ka tun ka ngi kaloo sinji Harod haroo jere. Majaŋ borey kaloo goo i se hawsa here, ka hun More hondoo do hala gooroo ra.

² Abadantaa nee Žedewoŋ se: «Jamaa kaŋ goo ni bande ga hanse ka boobo ka Majaŋ borey daŋ ni kaboo ra se. Izirayel masi koy fooma ay ga ka nee: «Ay gaabi kaaraa k'ay hallasi.»

³ Sohō ay g'a wiri ni ga, ma fee ni jamaa kul ga ka nee: «Boro kaŋ ga hunbur a ga jijiri ma yee, a ma mooru Galad tondi hondoy.» Aru zenber waranka cindi hinka (22.000) jamaa ra yee. A cindi zenber woy (10.000).

⁴ Abadantaa nee Žedewoŋ se: «Jamaa ga hanse ka boobo. I doori haroo ga, no din ra ay g'i suuba ma ne, boro kaŋ ay nee ma ne: «Woo ma koy ni bande» ma koy ni bande. Boro kul kaŋ ay nee ma ne: «Woo masi koy ni bande» si koy.»

⁵ Žedewoŋ na jamaa doori haroo ga. Waatoo din Abadantaa nee a se: «Boro kul kaŋ ga haroo zuu nda deene sanda hansey takaa, m'a daŋ jere ga, takaa din da ma boro kul mo daŋ jere ga kaŋ ga kanjezor ka haŋ.»

⁶ Borey hinnaa kaŋ na haroo zaa ngi kabey ra k'a zuu nda ngi miŋey man'ti kala boro zangu hinza (300). Jamaa jeroo kul nka kanjezor ka hari haŋ.

⁷ Abadantaa nee Žedewoŋ se: «Aru zangu hinzaa (300) kaŋ na haroo zuu nda ay ga war hallasi, ngi nda ay ga Majaŋ borey daŋ ni kaboo ra. Jamaa jeroo boro foo kul ma koy nga do.»

⁸ Woo ga, Žedewoŋ na aru zangu hinzaa (300) naŋ nga bande, a na Izirayel borey jerey

naŋ i ma willi ngi do. Boro zangu hinzaa (300) na borey kaŋ ga yee šilfandawey nda hilley taa. Majan borey kaloo goo a se ganda gooroo ra.

Irkoy na bine daŋ Žedewoŋ ra

⁹ Cijinoo din Abadantaa nee Žedewoŋ se: «Tun ni boŋ ga, zunbu ka koy kaloo ga, ay n'a daŋ ni kaboo ra. ¹⁰ Nda n'ga hunbur ka kar, zunbu jina kaloo here, ni nda Pura, ni tamoo. ¹¹ Ma haŋajer hayaa kaŋ i g'a har se, woo ra, n'ga bine tee ka zunbu ka koy kaloo ga.» A zunbu nda Pura nga tamoo hala wongu-izey jere kaŋ goo kaloo ra. ¹² Majan borey, nda Amalek borey, nda waynahunay izey kul na ngi boŋ daaru gooroo ra sanda ndoo jama. Ngi yoowey si kabandi sanda teekoo mijoo labutaasoo. ¹³ Waatoo kaŋ Žedewoŋ too kate, woo gar aru foo goo ma handiri deede nga ceroo se. A nee: «Nga ne, ay na handiri foo tee, orž takulaa ga bere-bere ir, Majan borey kaloo ra, a too hala hukkumoo do, a n'a fonku, a kaŋ, a n'a daŋ cere ra, hukkumoo kaŋ.» ¹⁴ Ceroo zaabi ka nee: «Woo man'ti haya kul kala Žedewoŋ, Yowaš iz'aroo Izirayel boraa takubaa. Irkoy n'ir, Majan borey nda ir kaloo kul daŋ kaboo ra.» ¹⁵ Waatoo kaŋ Žedewoŋ maa handiroo fillaa nda nga almaganaa, a sujudu. Woo banda ga, a kaa Izirayel kaloo do ka nee: «Wa tun, zama Abadantaa na Majan borey daŋ war kabey ra!»

Majan borey karandi

¹⁶ Žedewoŋ na aru zangu hinzaa (300) zamna margari hinza, a n'i kul noo hilli nda hoobu

koonu kanyan gundey ra bundu bon diinante goo. ¹⁷ A nee i se: «W'ay guna, de war m'ay takaa tee. Nga ne, za ay too Majan borey kaloo here, war ma hayaa tee kan ay g'a tee. ¹⁸ Waati kan ay na hiloo hēenandi, agay nda borey kul kan goo ay bande, woo ma gar war mo na kuubi k'a bere, waatoo din war mo ma hilley hēenandi, de war ma nee: «Ir wongu Abadantaa se nda Žedewon se!»»

¹⁹ Žedewon nda aru zangoo (100) kan goo a bande too kaloo here, lakkalkey waati hinkantoo sintinoo ga, waatoo kan lakkalkey barmayandi. I na hilley hēenandi, i na hoobey kan goo kabey ra kayri. ²⁰ Margari hinzaa na hilley hēenandi ka hoobey kayri. I na bundu bon diinantey dii ngi kabe waawey ra i na hilley dii ngi kabe henney ra ka hēenandi. Woo banda ga, i kaati ka nee: «Ir na takuba ka wongu Abadantaa se nda Žedewon se!» ²¹ I ga kay ka kaloo kuubi k'a bere, boro foo kul goo nga dogoo ra. Kaloo kul tun ka zuru, ka kaati ka ngi bon ceci. ²² Waatoo kan aru boro zangu hinzaa (300) na hilley hēenandi, Abadantaa na Majan borey bere cere ga i na takuba ka cere wii kaloo kul ra. I kul zuru ka koy hala Bet-Šita, Sereda here hala Abel-Mehola hirroo ra Tabat jere.

²³ I na Izirayel borey cindey kan ti Neftali borey, nda Ašer borey, nda Manase borey kul marga. I na Majan borey gaarandi. ²⁴ Žedewon na dontokawyan sanba Efrayim tondi hondey kul ra ka nee: «Wa zunbu ka koy Majan borey gagay ka fondaa dunbu, i ga yawdogey dii

Žurdeŋ isaa ga hala Bet-Bara.» Efrayim arey kul marga, i na yawdogey dii Žurdeŋ isaa ga hala Bet-Bara. ²⁵ I na Majan borey boŋkoyni hinkaa Oreb nda Zeb dii. I na Oreb wii Oreb tondoo do, i na Zeb wii Zeb alaneb mottidogoo ra. I na Majan borey gaarandi koyne, i kate Oreb boŋoo nda Zeb boŋoo Žedewoŋ do Žurdeŋ isaa se banda.

8

Efrayim borey futu

¹ Efrayim arey nee Žedewoŋ se: «Macin ti hayaa woo kaŋ n'n'a tee ir se? Macin se man'ir cee waatoo kaŋ n'koy Majan borey wongu?» I hanse ka citi a ga. ² Žedewoŋ nee i se: «Macin ti goyoo kaŋ ay n'a tee kaŋ ga too war wanoo? War, Efrayim borey alaneb hegaa kurmaroo mana baa ir, Abiyezer borey alaneb izey kosuyanoo wala? ³ War kabey ra Irkoy na Majan borey boŋkoyney Oreb nda Zeb kaŋandi, war n'i wii. Macin ti goyoo kaŋ ay n'a tee kaŋ ga too war wanoo?» Waatoo kaŋ a na woo har, ngi futuyanoo ben Žedewoŋ ga.

Žedewoŋ koy Žurdeŋ isaa se dandi

⁴ Žedewoŋ nka too Žurdeŋ isaa do, a bisa a ga, nga nda aru zangu hinzaa (300) kaŋ goo a bande. I fara, amma i goo Majan borey gaarandiroo ra. ⁵ Žedewoŋ nee Sukot borey se: «Ay g'a wiri war ga, war ma borey kaŋ goo ay bande noo ŋaayan, zama i nka fara. Ya mma goo ma Zeba nda Salmunna Majan borey kokoyey gaarandi.» ⁶ Amma Sukot boŋkoyney

nee: «Zeba nda Salmunna mma bara ni kaboo ra ka ben kaŋ se ir ga ni wongu-izey noo ŋaayan?»

⁷ Žedewoŋ nee: «Waati kaŋ Abadantaa na Zeba nda Salmunna daŋ ay kaboo ra, ay ga war barzu nda saajoo karjiyaŋ nda ngorfuyaŋ.» ⁸ A hun no din ka žigi ka koy Penuwel, a na haya follokaa wiri no din borey ga. Penuwel borey n'a zaabi nda woo kaŋ nda Sukot borey n'a zaabi. ⁹ Woo ga, a nee Penuwel borey se: «Waati kaŋ ay yee kate nda baani, ay ga soorohugu kukoo woo kayri.»

¹⁰ Woo gar Zeba nda Salmunna cindi Karkor koyraa ra, ŋi nda ŋi wongu-izey jamaa kaŋ ti aru zenber woy cindi guu (15.000) cine, wey no kul kaŋ cindi waynahunay izey wongu-izey ra. Aru zenber zangu nda waranka (120.000) kaŋ too wongu ka wiiyandi. ¹¹ Žedewoŋ žigi ka koy nda borey kaŋ goo hukumey cire fondaa, Noba nda Yogboha se waynahunay, a na wongu-izey kar kaŋ ga hongu haya kul si duu ŋi. ¹² Zeba nda Salmunna zuru, Žedewoŋ hanga ey. A na Majaŋ borey kokoy hinkaa Zeba nda Salmunna dii, a na wongu-izey kul jitandi.

¹³ Žedewoŋ, Yowaš iz'aroo kaa ka hun wongoo ra nda Heres žigidogoo here. ¹⁴ Žedewoŋ na Sukot arusooga foo dii k'a hãa, arusoogaa na Sukot boŋkoyney nda boro beerey maapey hantum a se, aru boro woyye cindi iyye (77).

¹⁵ Woo banda ga, a koy Sukot borey do, Žedewoŋ nee: «Zeba nda Salmunna ne, ŋi kaŋ se war n'ay wow ka nee: «Zeba nda Salmunna mma bara ni hinoo cire kaŋ se n'ga nee ir ma ni borey

kanj fara noo ŋaayan?»» ¹⁶ Aywa, Žedewoŋ na saajoo karjiyaŋ nda ngorfuyaŋ zaa ka Sukot koyraa borey gooji. ¹⁷ A na Penuwel soorohugu kukoo kayri, a na koyraa arey wii.

¹⁸ Woo banda ga, Žedewoŋ nee Zeba nda Salmunna se: «Takaa foo ti arey takaa kanj war n’i wii Tabor?» I nee: «I ga hima nda ni, affoo kul ga hima nda kokoy ize.» ¹⁹ A nee: «Ag’armey no, ay naa-izey no. Ay ga žee nda Abadantaa kanj ga huna maano, nda war nk’i nanj i ma huna, ay si war wii.» ²⁰ Woo banda ga, a nee nga iz’aru jinaa Yeter se: «Tun k’i wii!» Amma zankaa mana nga takubaa hoobu, zama a mma hunbur, a man’ti kala zanka. ²¹ Zeba nda Salmunna nee: «Tun k’ir wii ni hunday, zama aru, nga hinagoo de no a g’a tee.» Woo ra Žedewoŋ na Zeba nda Salmunna wii. Woo banda ga, a na taalamey zaa kanj goo ŋgi yoowey jindey ra.

Žedewoŋ teegoy kokorantey

²² Izirayel borey nee Žedewoŋ se: «Ir laama, ni banda ga, ni iz’aroo m’ir laama, woo banda ga, ni haamaa m’ir laama, zama n’n’ir hallasi Majaŋ borey kabey ra.» ²³ Žedewoŋ nee i se: «Ay si war laama, man’ti agay, man’ti ay iz’aroo, Abadantaa no ma war laama.» ²⁴ Žedewoŋ nee i se: «Ay ga haya foo ceci war ga: war affoo kul m’ay noo korbay foo nga alganiimaa ra.» Woo gar borey kanj i hin ey goo nda wura korbayyaŋ, zama Isimayel boroyaŋ no. ²⁵ I nee: «A ga kan ir se ir m’i noo ma ne.» I na darbay foo daaru, boro foo kul ga wura korbay foo kaa nga alganiimaa

ra k'a warra a boŋ. ²⁶ Wura korbawey kaŋ a n'i ceeci tiŋaa tee kilo waranka (20) cine kaŋ ra taalamey nda haŋakorbawey nda darbay ciray henney kaŋ Majaŋ borey kokoyey g'i daŋ sii a ra, korbawey kaŋ goo ngi yoowey jindey ra mo sii a ra. ²⁷ Žedewoŋ na wuragey kar k'i tee tooru k'a daŋ nga koyraa ra kaŋ ti Ofra. Izirayel kul na izefututaray tee* no din tooroo bande, woo tee kumsay Žedewoŋ nda nga hugoo kul se.

²⁸ Majaŋ borey kayna Izirayel borey jine, i mana hin ka ngi boŋey jer koyne. Gandaa yay jiiri woytaaci (40) Žedewoŋ waatoo ra.

Žedewoŋ buuroo

²⁹ Yowaš iz'aroo Žedewoŋ kaŋ se i ga nee Yerub-Bal yee nga do ka goro. ³⁰ Žedewoŋ duu iz'aru woyye (70) kaŋ hun a ga, zama a cindi nda woy booboyaŋ. ³¹ Nga wahayoo kaŋ goo Šekem, nga mo duu a se iz'aru foo kaŋ a na maapoo daŋ Abimelek. ³² Žedewoŋ, Yowaš iz'aroo buu žeenay henna banda ga, i n'a sutura nga baaba Yowaš saaraa ra Ofra, Abiyezer borey koyraa ra.

³³ Žedewoŋ buuroo banda ga, Izirayel borey yee ka sintin ka izefututaray tee†Bal toorey bande. I na Bal-Berit tee ngi koyoo. ³⁴ Izirayel mana yee ka hongu Abadantaa, ngi Koyoo kaŋ n'i kaa iberey kul kabey ra kaŋ g'i kuubi k'i bere. ³⁵ I mana haya henna tee Yerub-Bal kaŋ ti Žedewoŋ hugoo borey se, haya henna kul kaŋ a n'a tee Izirayel se banda ga.

* **8:27** 8.27 Zamnaa 2.17. † **8:33** 8.33 Zamnaa 2.17.

9

Abimelek tee kokoy Šekem

¹ Abimelek, Yerub-Bal iz'aroo koy Šekem ka šelan nga paa armye se nda nga paa alkabiilaa kul se. A nee: ² «Ay g'a wiri war ga, war ma šelan Šekem borey kul se ka nee: <Boro woyye (70) Yerub-Bal iz'arey kul ra ma tee war se boŋkoyni wala aru folloku ma tee war se boŋkoyni?> I hongandi kaŋ ay man'ti kala ngi hamoo.» ³ Nga paa armye na woo kul har Šekem borey jine. Biney yadda Abimelek se, zama i nee: «Ir armaa no.» ⁴ I n'a noo nzorfu kaaray tamma boŋ woyye (70) Bal-Berit hugoo ra. Nooroo woo nda Abimelek na aru fuyyanteyan nda yaara-yaarakawyan bana, i hanga a bande.

⁵ A koy baaboo hugoo ra Ofra, a na nga armye wii, Yerub-Bal izey, aru woyye (70) tondi folloku ga. Boro kul mana cindi kala Yotam, Yerub-Bal izey kul ikaccaa, zama a nka tugu. ⁶ Šekem borey kul nda Bet-Millo borey kul marga ka koy Abimelek tee kokoy tuuriŋaa beeroo jere kaŋ goo tondoo kaŋ ga kay do Šekem.

Žentoo kaŋ Yotam n'a deede

⁷ Yotam duu alhabaroo. A koy kay Garizim tondi hondoo boŋ, a na jinde jer ka kaati ka nee: «Wa haŋajer ya ne Šekem borey, woo ra Irkoy ga maa war se.

⁸ Ay ženti ka fur war se,
han foo woo ti tuuri fooyan kaŋ šerre ka koy
kokoy yon a ma ngi laama.

I nee zaytuŋaa se:

<Ir laama.>

⁹ Amma zaytɔnaa nee i se:

<Y'ay jiyoo naŋ

kaŋ ti hayaa kaŋ koyey nda adamizey ga bag'a
ay ra,

ka koy ay boŋ warra tuuri tanayaŋ boŋ wala?>

¹⁰ Aywa, tuurey koy nee jeejaynaa se:

<Ni, kaa k'ir laama.>

¹¹ Amma jeejayaŋoo nee i se:

<Ya fay nda ay kaanoo nda ay ize hennaa

ka koy ay boŋ warra tuuri tanayaŋ boŋ wala?>

¹² Woo banda ga, tuurey nee alanebnaa se:

<Ni, kaa k'ir laama.>

¹³ Amma alanebnaŋoo nee i se:

<Ya fay nda agay alaneb hari kaanaa kaŋ ga
koyey nda adamizey paalandi,

ka koy ay boŋ warra tuuri tanayaŋ boŋ wala?>

¹⁴ Woo banda ga, tuurey kul nee karjinaa se:

<Ni, kaa k'ir laama.>

¹⁵ Karjinaŋoo nee tuurey se:

<Nda cimi no kaŋ war ga baa war m'ay yon ya
tee war kokoyoo,

wa kaa ka goro ay biyoo ra,

nda man'ti woo,

yala nuune ma hun ay ra kaŋ ga koy tuurey ŋaa
hala ba Libaŋ tuuriŋaney kaŋ se i ga nee sedere
a g'i ŋaa.>>

¹⁶ Yotam koy a ga ka nee: «Sohõ, cimi nda
laadirtaray da nda war goy ka Abimelek tee
kokoy? War goy nda boro hennataray Yerub-Bal
nda nga hugoo here wala? War n'a bana ka sawa
nda nga teegoyey wala? ¹⁷ Zama ay baaba wongu
war se, a na nga hundoo fur war se, a na war kaa

Majaŋ borey kabey ra. ¹⁸ Amma war, hõ war tun ay baaba hugoo se, war na nga iz'arey wii, boro woyye (70) tondi folloku ga, de war na Abimelek nga koŋŋaa iz'aroo tee kokoy Šekem borey boŋ, zama war armaa no. ¹⁹ Nda cimi nda laadirtaray nda war goy Yerub-Bal nda nga hugoo here hõ, yala war ma jaali nda Abimelek, nga mo ma jaali nda war. ²⁰ Nda man'ti woo, yala nuune ma fatta Abimelek ra ka Šekem borey nda Bet-Millo borey ŋaa, de yala nuune ma fatta Šekem borey nda Bet-Millo borey ra ka Abimelek ŋaa!»

²¹ Woo banda ga, Yotam zuru ka koy tugu Ber, a goro no din ka mooru nga armaa Abimelek.

Šekem borey ture Abimelek ga

²² Abimelek na Izirayel laama jiiri hinza.

²³ Woo banda ga, Irkoy na binelaalay daŋ Abimelek nda Šekem borey game. Šekem borey mana laadir Abimelek se, ²⁴ takaa kaŋ nda goy futaa kaŋ teendi Yerub-Bal iz'aru woyyaa (70) se nda ngi kuroo alhakoo kaŋ Abimelek ngi armaa ga kaŋ n'i wii nda Šekem borey ga kaŋ n'a gaa a ma nga armyey wii. ²⁵ Woo gar Šekem borey na zanbaguusu tee tondi hondey boŋ beene, boroyaŋ kaŋ ga boro kul kaŋ ga bisa ngi fondaa ra kom. Abimelek duu alhabaroo.

²⁶ Waati follokaa ra Gal, Ebed iz'aroo kaa, nga nda nga armyey, i bisa nda Šekem. Šekem borey naanay a. ²⁷ I koy hawsaa ra ka ngi alaneb faarey hegay, ka alaneb-izey motti ka daame. I koy ngi tooroo hugoo do, i ŋaa i haŋ, i na Abimelek danga. ²⁸ Gal, Ebed iz'aroo nee: «May

ti Abimelek, may ti Šekem, hala ir m'ir boŋ daŋ Abimelek cire? Man'ti Yerub-Bal izoo no wala? Man'ti Zebul ti boŋkoyni kaŋ goo a cire wala? Wa war boŋ yeeti ganda Hamor borey se kaŋ ti Šekem borey baaba, macin se ir no m'ir boŋ daŋ Abimelek cire. ²⁹ Jalla, nda a gar i nk'ay noo Šekem borey, kala ya Abimelek gaaray k'a kaa dogoo ra.» A nee Abimelek ga: «Ni, Abimelek, he! Tonton ni soojeŋ ga, de ma fatta kate ka wongu.»

³⁰ Zebul kaŋ ti koyraa goforneroo maa hayaa kaŋ Gal, Ebed iz'aroo g'a har, a dukur. ³¹ A na boroyaŋ sanba tuguyan ra Abimelek do ka nee a se: «Gal, Ebed iz'aroo nda nga armey kaa Šekem, nga ne, i goo ma koyraa turandi ni ga. ³² Adiši sohõ, tun cijin here, ni nda jamaa kaŋ goo ni bande ma koy zanbaguusu tee i se hawsaa ra. ³³ Subbaahoo ra, wayna fattayanoo ga, ma biya ka tun, de ma kaŋ koyraa ga. Nga ne, waati kaŋ Gal nda jamaa kaŋ goo a bande fatta ka ni kubay, ma haya tee i se kaŋ n'baa.»

³⁴ Hanoo din Abimelek nda jamaa kul kaŋ goo a bande tun cijinoo ra ka koy zanbaguusu tee Šekem jere, i tee margari taaci k'i batu. ³⁵ Gal, Ebed iz'aroo fatta ka koy kay koyraa mijoo ga. Abimelek nda jamaa kaŋ goo a bande buttu ka fatta ngi tugudogoo ra. ³⁶ Gal dii jamaa, a nee Zebul se: «Nga ne, jama foo goo ma zunbu ka hun tondi hondoo boŋ.» Zebul nee a se: «Man'ti woo no, hondoo biyoo no ma tee ma ne sanda boroyaŋ.» ³⁷ Gal yee ka nee: «Guna ka boori, jama no ma zunbu hondoo boŋ kaŋ

goo gandaa gamoo ra, affoo mo goo ma kaa ka hun gunandikey tuuripaa beeroo here.» ³⁸ Zebul nee a se: «Adiši man ni šenni henney, ni kaŋ ga nee: <May ti Abimelek, hala ir ma huru a cire?> Man'ti jamaa ti woo kaŋ n'ga donda? Sohō fatta, koy i wongu.» ³⁹ Gal fatta Šekem borey jine ka Abimelek wongu. ⁴⁰ Abimelek n'a gaaray, a zuru a se. Boro boobo kaŋ ka buu za hawsaa ra hala koyraa mijoo ga. ⁴¹ Abimelek goro Aruma. Zebul na Gal nda nga armey gaaray, i mana hin ka goro Šekem.

⁴² Subaa ra, jamaa fatta ka koy hawsaa ra. Abimelek duu alhabaroo. ⁴³ A na jamaa zaa, a n'i zamna margari hinza, a n'i lanba ka zanbaguusu tee saajoo ra. Nga ne, waatoo kaŋ a ga dii jamaa ga fatta koyraa ra, a gum i boŋ k'i wongu. ⁴⁴ Abimelek nda nga margarey kaŋ goo a bande tun ka koy kay koyraa mijoo ga. Margari hinkaa kaŋ borey kul kaŋ goo hawsaa ra boŋ k'i kar. ⁴⁵ Abimelek na zaaroo kul tee a ga koyraa wongu. A na koyraa dii, a na borey wii kaŋ goo a ra. Woo banda ga, a na koyraa kayri, a na ciiri say-say a ra.

⁴⁶ Aywa, waatoo kaŋ Migdal-Šekem borey kul maa alhabaroo, i koy tooroo kaŋ se i ga nee Berit hugoo folgoo ra. ⁴⁷ Abimelek duu alhabar kaŋ Migdal-Šekem borey kul marga. ⁴⁸ Woo banda ga, Abimelek žigi Salmonj tondi hondoo ga, nga nda jamaa kaŋ goo a bande. Abimelek na daaši zaa, a na tuuri kabe foo dunbu, a n'a jeeje nga jesoo ga. A nee jamaa se kaŋ goo nga bande: «War dii hayaa kaŋ ay n'a tee, w'ay takaa tee, wa

cahã.» ⁴⁹ Jamaa boro foo kul na tuuri kabe foo dunbu ka hanga Abimelek. I na tuuri kabey dan tooroo hugoo folgoo ra, i na nuune dan i ra, i na folgoo nda hayaa kan goo a ra kul ton. Takaa woo nda Migdal-Šekem borey buu, ngi hinnaa arey nda woyey man'ti kala boro zenber foo (1.000) cine.

Abimelek buuyanoo

⁵⁰ Abimelek koy Tebes. A na Tebes wanga k'a dan game, a n'a dii. ⁵¹ Soorohugu kuku gaabante foo goo koyraa gamoo ra, bora kul zuru ka koy tugu a ra, arey nda woyey, nda koyraa borey. I n'a daabu ngi ga, i žigi soorohugu kukoo sooraa batumaa ra. ⁵² Abimelek man soorohugu kukoo mijoo ka wongu, a nee nga mma nuune dan a ra. ⁵³ Woy foo kan goo sooraa boŋ na Abimelek warra nda fufutondi boŋoo ra, a na boŋoo kayri. ⁵⁴ Dogoo din da Abimelek ciya arusoogaa se kan nga wongu jinawey zaa ka nee a se: «Ni takubaa hoobu m'ay wii, i masi koy nee: <Woy k'a wii.>» Arusoogaa n'a hay, a buu. ⁵⁵ Waatoo kan Izirayel borey dii kan Abimelek buu, boro foo kul koy nga hugoo do.

⁵⁶ Takaa woo nda Irkoy na teegoy futaa kanandi Abimelek boŋ kan a n'a tee nga baaba se, zama a na nga arma woyyaa (70) wii. ⁵⁷ Teegoy futaa kul kan Šekem borey n'a tee, Irkoy n'a kanandi i boŋ. Dangaa kan Yotam, Yerub-Bal iz'aroo n'a har i ga duu ey.

10

Alkaali tanayan kan ti Tola nda Yahir

¹ Abimelek buuyanoo banda ga, Tola kaa ka Izirayel borey kaa iberey kabey ra. Tola ti Puwa iz'aroo, Puwa man'ti kala Dodo, Isakar alkabiilaa boro iz'aroo. A si goro kala Šamir koyraa ra, Efrayim tondi hondey ra. ² A tee alkaali Izirayel ra jiiri waranka cindi hinza (23), nga banda ga, a buu, i n'a sutura Šamir.

³ Tola banda ga, Yahir kaa, Galad boro no, a tee alkaali Izirayel ra jiiri waranka cindi hinka (22). ⁴ Iz'aru waranza (30) bara a se kanyan ga kaaru farka waranza (30) bon, koyra waranza (30) goo ngi mayray ra. Hala hō i mma nee koyrawey wey se Yahir koyra buuna-buunawey, i sii kala Galad gandaa ra. ⁵ Woo banda ga, Yahir buu, i n'a sutura Kamon.

Amon borey na Izirayel tangam

⁶ Izirayel borey yee ka goy futu tee Abadantaa jine. I na toorey kan se i ga nee Bal nda Astarte gana kanyan ti Siiri gandaa koyey, nda Sidon koyey, nda Mowab koyey, nda Amon borey koyey, nda Filisti borey koyey. I na Abadantaa nan, i mana yee k'a gana. ⁷ Abadantaa dukur Izirayel ga, a n'i dan Filisti borey nda Amon borey kabey ra. ⁸ I na Izirayel borey kankam k'i šiita jiiroo din, takaa din da hala jiiri woy cindi yaaha (18), maanaa Izirayel borey kul kan goo Žurden isaa se banda, Amor borey gandaa ra kan goo Galad. ⁹ Amon borey na ba Žurden isaa den ka koy Žuda, nda Benžamen, nda Efrayim hugoo wongu. Izirayel borey hanse ka fara. ¹⁰ Izirayel borey kaati ka Abadantaa cee ka nee:

«Ir na zunubu tee ma ne, zama ir na ni kaŋ ti ir Koyoo naŋ, ir na toorey kaŋ ti Balyaŋ gana.»

¹¹ Abadantaa nee Izirayel borey se: «Waatoo kaŋ Misira borey, nda Amor borey, nda Amon borey, nda Filisti borey, ¹² nda Sidon borey, nda Amalek borey, nda Mawon borey ga war gurzugay, war n'ay cee. Ya na war hallasi kabey ra wala?

¹³ Amma war, war n'ay naŋ ka koy koy tanayaŋ gana. Woo se ay si yee ka war kaa kabe ra. ¹⁴ Wa koy, war ma koyey cee kaŋ war n'i suuba! I ma war hallasi war gurzugaa waati.» ¹⁵ Izirayel borey nee Abadantaa se: «Ir na zunubu tee, haya tee ir se kaŋ n'baa. Amma ir hallasi hō!» ¹⁶ Woo banda ga, i na koy waaney kaa ngi game ka Abadantaa gana kaŋ hinna i se.

¹⁷ Aywa, Amon borey marga ka ngi kaloo gorandi Galad wongoo se. Izirayel borey mo marga ka ngi kaloo gorandi wongoo se Mispa.

¹⁸ Izirayel borey kaŋ goo Galad gandaa ra, ngi nda ngi boŋkoyney nee cere se: «May ti aroo kaŋ ga huru ir jine ka Amon borey wongu? Boro kul kaŋ hin ka woo tee ga tee Galad borey kul boŋkoynoo.»

11

Žefte tee Izirayel boŋkoynoo

¹ Wongaari beeri goo Galad gandaa ra, maapoo ti Žefte. Baaboo maapoo ti Galad. Galad mana duu Žefte kala woykuuru ga. ² Galad wandoo hunday na iz'aruyaŋ hay a se. Waatoo kaŋ woyoo woo izey beeri i na Žefte gaaray, i nee a se: «N'si duu tubu ir baaba hugoo ra, zama

woy tana ize ti ni.» ³ Kaŋ woo tee, Žefte zuru ka hun nga armey ra ka koy goro Tob gandaa ra. Aru fuyyanteyan marga Žefte jere. I ga fatta a bande ka windi.

⁴ Waati banda ga, Amon borey tun ka Izirayel wongu. ⁵ Kaŋ Amon borey goo ma Izirayel wongu, Galad boro beerey koy Žefte ceeci Tob gandaa ra. ⁶ I nee Žefte se: «Kaa, n'ga tee ir jineboraa, de ir ga Amon borey wongu.» ⁷ Žefte nee Galad boro beerey se: «Man'ti war no ka wanji ay ga, k'ay gaaray ay baaba hugoo ra? Macin se war ga kaa ay do hõ kaŋ war goo gurzugay ra?» ⁸ Galad boro beerey nee Žefte se: «Hayaa kaŋ se ir yee kate ni do sohõ da man'ti kala ma koy ir bande, ma Amon borey wongu, ma tee ir bonkoynoo. Ma tee Galad borey kul se bonkoyni.» ⁹ Žefte nee Galad boro beerey se: «Nda war n'ay ka koy hala ya Amon borey wongu, de Abadantaa n'i dan ay kaboo ra, bonkoynitaraa ga huru ay mayraa ra wala?» ¹⁰ Galad boro beerey nee Žefte se: «Ir yadda, woo kaŋ n'n'a har, nda ir man'a tee, Abadantaa ga tee seede.»

¹¹ Woo ga, Žefte koy Galad boro beerey bande. Jamaa n'a dan jine a ma tee bonkoyni nda jineboro. Allaahidoo kul kaŋ i n'a zaa Žefte se, Žefte kaa k'a kul har Abadantaa jine Mispaa.

Šenney kaŋ Žefte n'i har Amon borey se

¹² Žefte na dontokawyan sanba Amon borey kokoyoo do ka nee a se: «Macin bara ir game kaŋ

se n'ga kaa ay ga k'ay gandaa wongu?» ¹³ Amon borey kokoyoo nee Žefte dontokey se: «Izirayel no, waatoo kaŋ a žigi ka fatta Misira, a n'ay gandaa dii za Arnoŋ isaa hala Yabok isaa ga ka koy hala Žurdeŋ isaa do. Sohō ma labey wey yeeti ir se nda ni boŋ.»

¹⁴ Žefte yee ka dontokawyaŋ sanba Amon borey kokoyoo do ¹⁵ ka nee a se: «Žefte nee: <Izirayel mana Mowab gandaa dii, a mana Amon borey gandaa dii.> ¹⁶ Waatoo kaŋ Izirayel borey žigi ka fatta Misira, i nka dira saajoo ra hala Kakaarey teekoo do ka too Kadeš. ¹⁷ No din ra Izirayel na dontokawyaŋ sanba Edom kokoyoo do ka nee a se: <Ay g'a wiri ni ga, naŋ ya bisa nda ni gandaa.>* Amma Edom kokoyoo mana haŋajer i se. A na dontokawyaŋ sanba Mowab kokoyoo mo se, nga mo wanji. Woo ra Izirayel kul cindi Kadeš. ¹⁸ Woo banda ga, Izirayel borey dira saajoo ra, i na Edom nda Mowab kuubi, i bisa Mowab se waynahunay. I goro Arnoŋ se banda bila nda i ma huru Mowab laboo ra, zama Arnoŋ man'ti kala Mowab hirroo. ¹⁹ Izirayel na dontokawyaŋ sanba Sihoŋ do kaŋ ti Amor borey nda Hešboŋ kokoyoo, Izirayel nee a se: <Ay g'a wiri ni ga, naŋ ir ma bisa nda ni gandaa ka koy too ir nongoo ra.>† ²⁰ Amma Sihoŋ mana naanay Izirayel k'a naŋ a ma bisa nda nga laamaa. Sihoŋ na nga wongu-izey kul marga, a na nga kaloo gorandi Yahas ka Izirayel wongu. ²¹ Abadantaa, Izirayel Koyoo na Sihoŋ nda nga wongu-izey kul

* **11:17** 11.17 Kabuyaney 20.14–21. † **11:19** 11.19 Kabuyaney 21.21–24; Alhukumoo 2.26–36.

daŋ Izirayel kaboo ra. Izirayel na Amor borey gandaa kul mayray kaŋ ra Amor borey ga goro. ²² I na Amor borey laboo kul mayray, za Arnoŋ isaa hala Yabok isaa ka koy za saajoo ra hala Žurdeŋ isaa do. ²³ Aywa, Abadantaa, Izirayel Koyoo na Amor borey gaaray nga jamaa Izirayel jine, ni no m'ir gaaray laboo ra? ²⁴ Ni koyoo kaŋ ti Kemoš, gandaa kaŋ a n'a noo ma ne ga tee ni wane wala? Takaa din da ir mo, haya kul kaŋ Abadantaa n'a noo ir se wongu ra, hayaa ga tee ir wane. ²⁵ Ni nka bisa Sipor iz'aroo Balak kaŋ ti Mowab kokoyoo? A na yenje ceeci Izirayel ga wala? A n'a wongu wala? ²⁶ Jiiri zangu hinza (300) ne kaŋ Izirayel ga goro Hešboŋ nda nongey kaŋ goo nga laamaa ra, Aroyer ra nda nongey kaŋ goo nga laamaa ra, nda koyrawey kul kaŋ goo Arnoŋ isaa miŋey bande. Macin se war mana laboo woo taa alwaatoo woo kul? ²⁷ Man'ti agay ka zunubu tee ma ne, ni ka goy laala goy ay ga, ni kaŋ baa m'ay wongu. Yala Abadantaa kaŋ ti ciitikaa, ma ciiti hõ Izirayel borey nda Amon borey game.»

²⁸ Amma Amon borey kokoyoo mana haŋajer Žefte šenney se kaŋ a donto k'i har a se.

Žefte na meefur zaa

²⁹ Abadantaa Hundoo zunbu Žefte ga, a na Galad gandaa nda Manase gandaa dunbu ka bisa. Woo banda ga, a bisa ka koy Mispa kaŋ goo Galad, a hun Mispa kaŋ goo Galad ka bisa Amon borey do. ³⁰ Žefte na meefur zaa Abadantaa se, a nee: «Abadantaa, nda n'na Amon borey daŋ ay

kaboo ra nda cimi, ³¹ boro kul kaŋ fatta nda ay hugoo miŋoo k'ay kubay waati kaŋ ay yee kate nda baani ka hun wongoo kaŋ ay g'a tee Amon borey bande, bora ga tee Abadantaa wane, ay g'a kaa sargari kukurante.» ³² Žefte bisa Amon borey do k'i wongu, Abadantaa n'i dan kaboo ra. ³³ Žefte hin ey hinyan beeri, a n'i kar za Aroyer hala boro ma too Minit, koyra waranka (20), hala Abel-Keramim. Amon borey na ngi boŋ yeeti ganda Izirayel borey se.

³⁴ Waatoo kaŋ Žefte ga yee kate nga do Mispa, nga ne, nga ize woyoo n'a kubay nda tubal nda gaani. Nga ize bajja follokaa no, nga banda ga, a sii nda iz'aru, a sii nda ize woy tana foo. ³⁵ Za a dii a, nga no, a na nga bankaarawey kottu ka nga binemaraa cebe ka nee: «He! Kaari, ay ize woyoo, ni no ma kate ay ga bone. Agay ka hanse ka šelan Abadantaa se, ay si hin ka yee ay šennoo se banda.» ³⁶ Ize woyoo nee a se: «Baaba, ni nka hanse ka šelan Abadantaa se, hayaa tee ya ne ka sawa nda woo kaŋ hun ni miŋoo ra sohõ kaŋ Abadantaa na ni dukuroo kaa ni iberey ra kaŋ ti Amon borey.» ³⁷ A yee ka nee baaboo se: «Ma woo tee ya ne kaŋ ay g'a wiri ni ga, ay noo handu hinka šarti, ay ga koy tondi hondey ra ka yaara-yaara ka hēe, agay nda ay cerey, zama ay ga buu ay hondiyawtaraa ra bila ya hiiji.» ³⁸ A nee a se: «Koy.» A n'a naŋ a ma koy handu hinka. A koy tondi hondey boŋ, nga nda nga cerey ka hondiyawtaraa hēe. ³⁹ Handu hinka banda ga, a yee kate baaboo do, a n'a ka meefuroo kaa kaŋ n'a zaa. A mana bay ka marga nda aru. Za woo

ga, a tee alaada Izirayel ra kaŋ ti ⁴⁰ jiiri ka kaa jiiri Izirayel hondiyawey ga fatta jirbi taaci ka koy hongu Žefte Galad boraa ize woyoo.

12

Efrayim borey nda Žefte wongoo

¹ Efrayim arey marga ka bisa ka koy Safon* ka nee Žefte se: «Macin se ni bisa ka koy Amon borey wongu bila nda ma ciya ir se ir ma koy ni bande? Ir ga nuune daŋ ni hugoo ra ka ni nda ni hugoo ton.» ² Žefte nee: «Agay nda ay jamaa, waafakay jaŋay beeri huru ir nda Amon borey game. Waatoo kaŋ ay na war cee war man'ay kaa kabey ra. ³ Kaŋ ay dii war si kaa k'ay faaba, ay farrati, ay bisa ka koy Amon borey do, de Abadantaa n'i daŋ ay kaboo ra. Adiši macin se war ga kaa k'ay wongu hō?» ⁴ Žefte na Galad arey kul marga ka koy Efrayim wongu. Galad arey na Efrayim kar, ka gar Efrayim borey nka nee: «War Galad borey, war man'ti kala meecindiyaŋ kaŋ zuru ka hun Efrayim ka koy Manase.» ⁵ Galad na Žurden isaa yawdogey dii Efrayim heroo ra. Waati kul kaŋ Efrayim boro foo kaŋ cindi ga baa nga ma bisa, Galad arey g'a hāa ka nee: «Efrayim boro ti ni wala?», nda a tuuru ka nee: «Kalaa», ⁶ i ga nee a se: «Nee: <Šibolet>.» Nda a nee: «Šibolet»†, zama Efrayim borey si hin k'a har nda fondaa, i g'a dii ka jindoo

* **12:1** 12.1 «Safon», Ebere šenni ra, almaganaa faa ti «hawsa here». † **12:6** 12.6 «Šibolet» wala «Sibolet», Ebere šenni ra, maanaa ti «jeeni».

kaa no din Žurdenj isaa yawdogey ra. Waatoo woo ra Efrayim aru zenber woytaaci cindi hinka (42.000) jaŋ ngi hundey.

⁷ Žefte kaŋ ti Galad boro tee alkaali Izirayel ra jiiri iddu, woo banda ga, Žefte buu, de i n'a sutura Galad koyrawey affoo ra.

Alkaaley kaŋ na Izirayel laama Žefte duma ga

⁸ Žefte buuyanoo banda ga, Ibsaŋ kaŋ ti Betelehem boro tee alkaali Izirayel ra. ⁹ A duu iz'aru waranza (30) nda ize woy waranza (30) kaŋ a n'i hijjandi taray boroyaŋ se. Nga iz'arey, a kate i se woy-ize waranza (30) kaŋ a n'i ka hun taray. A tee alkaali Izirayel ra jiiri iyee. ¹⁰ Woo banda ga, Ibsaŋ buu, i n'a sutura Betelehem.

¹¹ Ibsaŋ banda ga, Eloŋ kaŋ ti Zabuloŋ boro tee alkaali Izirayel ra jiiri woy (10). ¹² Woo banda ga, Eloŋ, Zabuloŋ boraa buu, i n'a sutura Ayaloŋ ra, Zabuloŋ gandaa ra.

¹³ Eloŋ banda ga, Hilel iz'aroo Abdoŋ kaŋ ti Piratoŋ boro tee alkaali Izirayel ra. ¹⁴ A duu iz'aru woytaaci (40) nda haama waranza (30) kaŋ ga kaaru farka woyye (70) boŋ. A tee alkaali Izirayel ra jiiri yaaha. ¹⁵ Nga banda ga, Hilel, Piratoŋ boraa buu, i n'a sutura Piratoŋ, Efrayim gandaa ra, Amalek borey tondi hondoo ra.

13

Samsoŋ hayandiroo

¹ Izirayel borey yee koyne ka goy futu tee Abadantaa jine. Abadantaa n'i daŋ Filisti borey kabey ra jiiri woytaaci (40).

² Sora koyraa ra aru foo goo no, Dan alkabiilaa boro no, maapoo ti Manowa, wandoo man'ti kala woy gun, a sii nda ize. ³ Han foo Abadantaa almalaykaa bangay woyoo woo se ka nee a se: «Nga ne, ni kaŋ ti woy gun, mana duu ize, n'ga kaa ka tee alhaamidu, n'ga iz'aru daŋ aduŋna ra. ⁴ Sohõ, ay g'a wiri ni ga, ma hanse ka hawgay, masi alaneb hari mooro haŋ, masi harifutu dumi kul haŋ, masi haya harramante kul ŋaa. ⁵ Zama nga ne, n'ga tee alhaamidu, de n'ga iz'aru daŋ aduŋna ra. Šiini si zuru boŋoo ra, zama zankaaroo woo ga tee boro kaŋ yeetandi jere ga Irkoy se za ŋaŋoo gundoo ra. Nga no ma sintin ka Izirayel hallasi Filisti borey kabey ra.» ⁶ Woyoo koy nee nga kurŋoo se: «Irkoy aru foo kaa k'ay gar, a ga hima nda Irkoy almalaykaa, a ga hanse ka hunburandi. Ay man'a hãa man ra a hun, a mana nga maapoo har ya ne. ⁷ Amma a nee ya ne: «N'ga kaa ka tee alhaamidu, n'ga iz'aru daŋ aduŋna ra. Sohõ masi alaneb hari moora haŋ, masi harifutu dumi kul haŋ, masi haya harramante kul ŋaa, zama zankaaroo woo ga tee boro kaŋ yeetandi jere ga Irkoy se za ŋaŋoo gundoo ra hala nga buuyanoo zaaroo ga.»»

⁸ Kaŋ Manowa maa woo, a na Abadantaa suurandi ka nee: «Abadantaa, ay ga ni ŋaaray, Irkoy boraa kaŋ n'n'a sanba ma yee kate ir do k'ir cawandi woo kaŋ ir ga hima k'a tee zankaaroo se kaŋ ga hayandi.» ⁹ Abadantaa na haŋajer Manowa se, Irkoy almalaykaa yee kate woyoo do. A goo ma goro hawsaa ra. Nga kurŋoo Manowa sii a bande. ¹⁰ Woyoo cahã ka

zuru ka koy nga kurpoo do ka deede ka nee: «Kaa ka guna, aroo kaŋ bay ka kaa ay do yee ka bangay ya ne.» ¹¹ Dogoo din da, Manowa tun ka hanga wandoo, a na aroo gar, a nee a se: «Ni no ka šelan woyoo woo se?» A nee: «Agay no.» ¹² Manowa nee: «Nda šennoo kaŋ n'n'a har tee cimi, macin ti zankaaroo dira takaa ašariyawey, macin ti hayaa kaŋ a ga hima k'a tee?» ¹³ Abadantaa almalaykaa nee Manowa se: «Hayey kul kaŋ ay n'i har woyoo se, a ma nga boŋ dii i ga. ¹⁴ A si alanebn̄aa haya kul ŋaa, a si alaneb hari moora haŋ, a si harifutu dumi kul haŋ, a si haya harramante kul ŋaa, hayey kul kaŋ ay n'i har a se a m'i dii.» ¹⁵ Manowa nee Abadantaa almalaykaa se: «Suuri, m'ir batu hala ir ga hancin-ize foo soolu k'a hina ma ne.» ¹⁶ Abadantaa almalaykaa nee Manowa se: «Ba nda n'ay gaabi ya cindi, ay si ni ŋaahayaa ŋaa, amma nda n'ga baa ma sargari kukurante tee, a kaa Abadantaa se.» Manowa si bay kaŋ Abadantaa almalaykaa no. ¹⁷ Manowa nee Abadantaa almalaykaa se: «Macin ti ni maapoo, hala ir ma albarka tee ma ne nda ni šenney tee cimi?» ¹⁸ Abadantaa almalaykaa nee Manowa se: «Macin se n'g'ay h̄aa nda ay maapoo, ay maapoo ti kayfi.» ¹⁹ Manowa na hancinoo nda taas sargaroo zaa, a n'a sarga tondoo boŋ Abadantaa se kaŋ ga kayfi tee. Kaŋ Manowa nda nga wandoo goo ma honnay, ²⁰ sargari tonadogoo nuunaa goo ma žigi beenaa here, Abadantaa almalaykaa žigi sargari tonadogoo nuunaa ra. Manowa nda nga wandoo dii woo, i na ngi

ndumey sinji laboo ra. ²¹ Abadantaa almalaykaa mana yee ka bangay Manowa nda nga wandoo se. Waatoo din Manowa bay kanj Abadantaa almalaykaa no. ²² Manowa nee nga wandoo se: «Šikka sii ir ga buu, zama ir dii Irkoy.» ²³ Wandoo nee a se: «Nda Abadantaa mma baa nga m'ir wii, a si sargari kukurantaa nda taasuu sargaroo taa, a s'ir cebe woo kul, de mo a si nanj ir ma maa wey kanj ir maar'ey.»

²⁴ Aywa, woyoo na iz'aru danj adupna ra, a na maapoo danj Samsoj. Zankaa ga beeri, Abadantaa na albarka danj a ra. ²⁵ Abadantaa Hundoo sintin ka goy Samsoj ra waatoo kanj a goo Dan jamaa kaloo, Sora koyraa nda Eštawol koyraa game.

14

Samsoj hiijaa

¹ Han foo Samsoj doo ka koy Timna koyraa ra. Timna din ra, a dii woy foo Filisti borey ize woyey ra. ² Waatoo kanj a willi hugey do, a nee baaboo nda nanjoo se: «Ay dii woy foo Timna, Filisti borey ize woyey ra, sohō, w'a wiri ya ne hiijay.» ³ Baaboo nda nanjoo nee a se: «Woy nka sii ni baaba-izey ize woyey ra nda ay jamaa kul ra, kanj se n'ga koy woy zaa Filisti borey ra, jofolowey wey?» Samsoj nee nga baaba se: «A wiri ya ne, zama nga no ma tee ya ne.» ⁴ Baaboo nda nanjoo si bay kanj hayaa kanj Samsoj n'a wiri, haya no kanj hun Abadantaa do, zama yenje no Abadantaa ga ceeci Filisti borey ga. Alwaatoo din Filisti borey goo Izirayel bonj.

⁵ Samsoŋ, nda nga baaba, nda nga paa doo ka koy Timna, waatoo kaŋ i too Timna alaneb faarey do, ganjihayla-ize booro ka Samsoŋ kubay. ⁶ Abadantaa Hundoo zunbu Samsoŋ ga, haya kul sii kaboo ra, a na ganjihaylaa dunbu-dunbu sanda takaa kaŋ nda boro ga hancin-ize dunbu-dunbu. A mana hayaa har nga baaba nda nga paa se kaŋ nga n'a tee. ⁷ Samsoŋ doo Timna, a ŧelan woyoo se. Woyoo kan a se. ⁸ Waati banda ga, a yee kate Timna ka woyoo wiri hiijay, a kuubi ka koy dii ganjihaylaa jifaa. A gar ayu zuku nda yuu goo ganjihaylaa bukaa ra. ⁹ A zaa a ra k'a daŋ kaboo gundoo ra k'a ŋaa waatoo kaŋ a goo fondaa ra. Waatoo kaŋ a too baaboo nda ŋaŋoo do fondaa ra, a n'i noo a ra, i n'a ŋaa. Amma a man'i bayrandi kaŋ nga mana yuuwoo woo zaa kala ganjihayla bukaa ga.

Samsoŋ na albata foo fur Filisti borey ga

¹⁰ Baaboo doo ka koy woyoo do. No din ra Samsoŋ na hoyandi tee, zama takaa din no arusoogey g'a tee. ¹¹ Za Filisti borey dii Samsoŋ, nga no i na sooga waranza (30) suuba kaŋ ma goro a jere. ¹² Samsoŋ nee i se: «Wa naŋ ya albata foo fur war se. Nda war n'a feeri ya ne hoyandoo jirbi iyyaa ra, nda war duu a, ay ga war noo darbay kaccu waranza (30) nda jingar darbay waranza (30). ¹³ Amma nda war mana hin k'a feeri, war no m'ay noo darbay kaccu waranza (30) nda jingar darbay waranza (30).» I nee a se: «Ni albataa har, ir ga maa.» ¹⁴ A nee i se:
«Ŋaakaa ra haya fatta kaŋ ga ŋandi,

gaabikoynoo ra haya kaana fatta.»
 Jirbi hinza i mana hin ka albataa feeri. ¹⁵ Jirbi iyyantoo hane, i nee Samsoŋ wandoo se: «Ni kurpoo fafagay hala a ma albataa feeri ir se, nda man'ti woo, ir ga ni ton nuune ra hala ma tee boosu, ni nda ni baaba hugoo borey. War mma baa war m'ir kabey koonandi, woo se war n'ir hoyandi?» ¹⁶ Samsoŋ wandoo koy Samsoŋ do a ga hēe, a nee a se: «Ni mma konna agay, n'si baa agay. N'na albata fur ay jamaa borey ga, man'a feeri ya ne.» A nee: «Guna, ya n'a feeri ay baaba se, ya n'a feeri ay jaa se, ay ga hima k'a feeri ma ne wala?» ¹⁷ A hanga a bande nda nga hēenoo jirbi iyyaa ra kaŋ hoyandoo n'a tee, jirbi iyyantoo hane a n'a feeri a se, zama a nk'a zaa ka kay. Woo banda ga, woyoo koy a feeri nga jamaa borey se. ¹⁸ Jirbi iyyantoo hane, za waynaa mana kaŋ, koyraa arey nee Samsoŋ se: «Macin ka kan nda yuu, macin ka gaabi nda ganjihayla?»

A nee i se: «Nda war nka mana faari beeri nda ay haw woy zanoo, war si agay albataa feeri.»

¹⁹ Abadantaa Hundoo zunbu Samsoŋ ga, a doo Aškeloŋ. A na aru waranza (30) wii, a na bukawey darbawey kaa i ga, a n'i noo borey se kaŋ na albataa feeri. A futu, a willi ka koy nga baaba do. ²⁰ Haya kaŋ ti Samsoŋ wandoo, i n'a noo arusoogey affoo se kaŋ goro Samsoŋ jere hiijaa waati.

15

Samsoŋ faasa nga boŋ se

¹ Waati banda ga, alkamaa hegaa waati, Samson koy nga wandoo foo nda hancin-ize foo. A nee nga wandoo baaba se: «Ay ga huru ay wandoo hugoo ra.» Amma wandoo baaba mana yadda a ma huru. ² Wandoo baaba nee: «Kaŋ ay hakiika ka bay kaŋ ni konna a, ay n'a noo ni ceroo se. Kayne woyoo mana boori nda a wala? Ay g'a wiri ni ga, m'a zaa dogoo ra.» ³ Samson nee i se: «Hiino nda ay na ifutu tee Filisti borey se, ay si duu i ga zunubu.»

⁴ Samson koy, a na nzungu zangu hinza (300) dii. A na bunduyan zaa ka nzungey dumawey bere cere se ihinka-hinka, nsunfay hinka kul a ga bundu foo haw gamey ra. ⁵ Samson na nuune daŋ bundey ra, a na nzungey taŋ Filisti borey alkamaa ra, a na alkama jeeni hawarey nda alkamaa kaŋ goo jeenoo ga kul ton ka koy hala alaneb faarey nda zaytunaŋey do. ⁶ Filisti borey nee: «May ka woo tee?» I nee: «Samson no, Timna koyraa boraa nzuraa, zama nga nzuraa na nga wandoo dii k'a noo ceroo se.» Woo ga, Filisti borey žigi ka koy woyoo nda baaboo ton nuune ra k'i tee boosu. ⁷ Samson nee i se: «Zama war na woo tee, ay si goro nda ay man'ay boŋ faasa war ra.» ⁸ A hanse k'i kar, a hin ey hinay beeri. Woo banda ga, a koy huru ka cindi ka goro Etam tondoo horboo ra.

Samson na aru boobo wii nda farka warkandu

⁹ Woo banda ga, Filisti borey koy ngi kaloo gorandi Žuda ka koy hala Lehi. ¹⁰ Žuda arey nee: «Macin se war žigi ka kaa ir ga?» I nee: «Ir mana žigi ka kaa kala ka Samson haw, ka takaa

tee a se kaŋ a n'a tee ir se.» ¹¹ Woo ga, Žuda aru zenber hinza (3.000) doo nda Etam tondi horboo ka kaa ka nee Samsoŋ se: «N'si bay kaŋ Filisti borey goo ir boŋ? Macin no n'n'a tee ir se?» A nee i se: «Hayaa kaŋ i n'a tee ya ne no ay n'a tee i se.» ¹² I nee a se: «Ir nka doo ka kaa ka ni haw ka ni noo Filisti borey se.» Samsoŋ nee i se: «Wa žee ya ne kaŋ war si kaŋ ay ga k'ay wii.» ¹³ I nee: «Kalaā, ir si baa de kala ka ni haw ka ni daŋ kabey ra, ir si ni wii.» I n'a haw nda karfu taji hinka k'a kaa tondi guusoo ra. ¹⁴ Waatoo kaŋ a too Lehi, Filisti borey kaati k'a kubay. Waatoo din Abadantaa Hundoo zunbu a ga. Karfey kaŋ goo kabey ga tee ma nee šukka kaŋ nuune n'a ton, hawarey hun kabey ga. ¹⁵ Samsoŋ duu farka warkandu gani, a na kaboo šerre k'a zaa, a n'a ka aru zenber foo (1.000) wii. ¹⁶ Samsoŋ nee: «Farka warkandu nda ay na aru zuku* beeri tee, ay na aru zenber foo (1.000) wii nda farka warkandu.»

¹⁷ Waatoo kaŋ a šelaŋ ka ben, a na warkandoo warra nongu mooro ra. I na nongoo maapoo daŋ Ramat-Lehi (maanaa «warkandoo hondoo»). ¹⁸ Samsoŋ hanse ka jaw, a na Abadantaa cee, a nee: «Ni no ka kate agay, ni tamoo ma hin Filisti borey hinay beeri, sohō ay ga buu nda jaw ka kaŋ jofolowey kabey ra wala?» ¹⁹ Irkoy na tondi guusoo kayri kaŋ goo Lehi, hari fatta a ra. Samsoŋ haŋ, hundoo yee kate, a duu gaabi. Woo se i na hari dogoo woo maapoo daŋ

* **15:16** 15.16 Ebere hantumoo ra, «farka» nda «zuku» kalimawey ga baa ka hima.

En-Kore (maanaa «boraa kaŋ ciya hari dogoo»). A goo Lehi hala hõ.

²⁰ Samsoŋ tee alkaali Izirayel ra Filisti borey waati jiiri waranka (20).

16

Samsoŋ koy Gaaza koyraa ra

¹ Han foo Samsoŋ koy Gaaza, no din ra a dii woykuuru foo, a marga nda a. ² I nee Gaaza borey se: «Samsoŋ goo ne.» I na boroyaŋ daŋ nongu kul ra k'a lakkal, i na zanbaguusu tee a se cijinoo ra koyraa mijoo ga. I na cijinoo kul tee i si haya kul tee, i ga nee: «Nda moo boo, ir g'a wii.» ³ Samsoŋ cindi a ga kani hala cijinoo gamoo ga. Cijinoo gamoo ra, a tun, a na koyraa mijoo ganbey nda caraw hinkaa nda guurey dogu, a n'i jere nga jesoo ga, a n'i ka koy tondi hondoo boŋoo ga kaŋ goo Hebron tenje.

Dalila na Samsoŋ zanba

⁴ Woo banda ga, Samsoŋ baa woy foo Sorek gooroo ra. Maano man'ti kala Dalila. ⁵ Filisti borey boŋkoyney žigi ka koy Dalila do, i nee a se: «Samsoŋ fafagay ka dii takaa kaŋ ti nga gaabi beeroo woo, nda takaa kaŋ nda ir ga hin a, woo ra ir g'a haw ka gaaboo kaccandi. Ir boro foo kul ga ni noo nzorfu kaaray tamma boŋ zenber foo nda zangu (1.100).» ⁶ Aywa, Dalila nee Samsoŋ se: «Ay g'a wiri ni ga, takaa har ya ne kaŋ ti ni gaabi beeroo woo, taka foo nda boro ga ni haw ka ni gaaboo kaccandi?» ⁷ Samsoŋ nee a se: «Nda ay hawandi nda ceelinji gani iyye kaŋ mana kogu jina, ay gaaboo ga kacca, de ay ga tee

sanda borey kul takaa.» ⁸ Kaŋ Filisti borey maa woo, ngi borey boŋkoyney kate Dalila se ceelinji gani iyye kaŋ mana kogu jina, Dalila na Samsoŋ haw nda ey. ⁹ Boroyaŋ goo ma tugu hugoo ra Dalila jere. Dalila nee Samsoŋ se: «Filisti borey kaa ni ga, Samsoŋ!» Dogoo din da Samsoŋ na ceelinjey say sanda waati kaŋ nuune huru šilli ra. Woo ra i mana hin ka duu nga gaaboo sirroo.

¹⁰ Dalila nee Samsoŋ se: «Guna, agay no n'n'ay darga, n'taari ya ne. Sohō ay g'a wiri ni ga, hayaa har ya ne kaŋ nda boro ga ni haw.» ¹¹ A nee a se: «Nda i n'ay haw nda karfu taaga kaŋ mana bay ka goy, ay ga yalaafu, de ay ga tee sanda borey kul takaa.» ¹² Dalila na karfu taagayaŋ zaa kaŋ nda a n'a haw. Woo banda ga, a nee: «Filisti borey kaa ni ga, Samsoŋ!» Boroyaŋ goo ma tugu hugoo ra Dalila jere. Samsoŋ na karfey dunbu kaŋ goo kabey ga sanda šilli.

¹³ Dalila nee Samsoŋ se: «Hala sohō n'n'ay darga, n'taari ya ne. Hayaa har ya ne kaŋ nda boro ga ni haw.» A nee a se: «Kala m'ay boŋoo manga iyyaa tur nda jerse kaŋ nda maalawey ga kay.» ¹⁴ Dalila n'i haw kokoro ga, woo banda ga, a nee a se: «Filisti borey kaa ni ga, Samsoŋ!» Dogoo din da Samsoŋ tun jirboo ra, a na kokoraa nda jersaa dunbu.

¹⁵ Dalila nee Samsoŋ se: «Taka foo nda n'ga hin ka nee ya ne: <Ay ga baa ni>, ka gar ay sii ni binoo ra? Cee hinza ti woo kaŋ n'g'ay darga, n'si nongoo har ya ne kaŋ ra ni gaabi beeroo ga hun.» ¹⁶ A n'a zaa ka kay, a g'a kankam zaari kul nda nga šenney, Samsoŋ fara nda a hala a

ga baa ka buu, ¹⁷ a na nga binoo kul feeri a se, a nee a se: «Šiini mana bay ka zuru ay boŋoo ra, zama boro kaŋ yeetandi jere ga Irkoy se ti agay za ay naa gundoo ra. Nda ay boŋoo cebu, ay gaaboo ga koy, ay ga yalaafu, de ay ga tee sanda borey kul takaa.» ¹⁸ Dalila dii kaŋ a na nga binoo kul feeri nga se, a sanba ka ciya Filisti borey boŋkoyney se, a nee i se: «Wa kaa sohō, zama a na nga binoo kul feeri ya ne.» Filisti borey boŋkoyney koy a do, i koy nda ngi bande nzorfu kaaraa kaŋ i n'a har a se. ¹⁹ Dalila na Samsoŋ jirbandi nga cewey ga, woo banda ga, a ciya aru foo se a ma Samsoŋ manga iyyaa cebu, Dalila sintin ka Samsoŋ gaaboo kaccandi. Gaaboo hun a ra. ²⁰ A nee: «Filisti borey kaa ni ga, Samsoŋ!» Dogoo din da a tun jirboo ra, a nee: «Ay ga hun woo ra sanda waati kul takaa, ay ga hun i ra», amma a mana bay kaŋ Abadantaa hun nga bande. ²¹ Filisti borey n'a dii, i na moyey looti. I n'a ka doo ka koy Gaaza, de i n'a haw nda alhan šešeriyā. A ga fufutondoo kuubi kasa hugoo ra. ²² Amma za i na boŋoo hinbirey cebu, i sintin ka zay.

Samsoŋ yee ka faasa nga boŋ se jina, a buu

²³ Han foo Filisti borey boŋkoyney na cere marga ka sargari kaa ngi koyoo, Dagoŋ se, nda ka naali. I nee: «Ir koyoo na Samsoŋ, ir iberoo daŋ ir kabey ra.» ²⁴ Waatoo kaŋ jamaa dii Samsoŋ, i na ngi koyoo beerandi ka nee:
«Ir koyoo n'ir iberoo daŋ ir kabey ra,
nga kaŋ n'ir gandaa kayri,
a hanse ka wiya ir ra.»

²⁵ Biney ga kan, i nee: «Wa Samsonj cee a ma kaa k'ir haarandi!» I na Samsonj cee k'a kaa kasaa ra, a g'i haarandi. I n'a kayandi hugoo tondi ganjey game. ²⁶ Samsonj nee arusoogaa kanj g'a gongu se: «Ay ka tuku hugoo ganjey kanj ga a ga kay do hala ya dibi i ga.»

²⁷ Woo gar kanj hugoo too nda aru nda woy. Filisti borey bonkoyney kul goo no. Boro zenber hinza (3.000) cine, aru nda woy kanj goo hugoo sooraa bonj ka Samsonj guna kanj g'i haarandi.

²⁸ Woo ga, Samsonj na Abadantaa cee, a nee: «Ay Koyoo, Abadantaa, hongu agay, ay g'a wiri ni ga, ay noo gaabi hiino hinne hala y'ay bonj faasa Filisti borey ra ay moo hinkaa sabbu se.»

²⁹ Samsonj tuku ganji hinkaa ga kanj goo hugoo gamoo ra, a dibi i ga, affoo a dibi a ga nda nga kabe hennaa, affaa a dibi a ga nda kabe waawaa.

³⁰ Woo banda ga, Samsonj nee: «Yala ya buu Filisti borey bande.» Kanj a na woo har, a na ganjey tuti nda gaabi, hugoo kanj bonkoyney nda jamaa kul kanj goo a ra bonj. Boro hinnaa kanj a n'i wii hanoo woo kanj a buu bisa boro hinnaa kanj a n'i wii nga hunaroo ra.

³¹ Samsonj armey nda nga hugoo borey kul doo ka kaa k'a zaa. Waatoo kanj i žigi, i n'a sutura koyraa kanj se i ga nee Sora nda Eštawol koyraa gamoo ra, Manowa, nga baaba saaraa ra. Samsonj tee alkaali jiiri waranka (20) Izirayel ra.

17

Mika nda nga tooru ganadogoo

¹ Aru foo goo Efrayim tondi hondey ra kanj maapoo ti Mika, ² a nee nga jaa se: «Nzorfu kaaray tamma boŋ zenber foo nda zangoo (1.100) kanj i n'i dii ni ga kanj se n'na dangayan har ay jinoo ra, guna, agay kone nzorfoo goo. Agay no k'a zaa.» Nanoo nee: «Ay izoo, yala Abadantaa albarkaa ma huru ni ra.» ³ A na nzorfu kaaray tamma boŋ zenber foo nda zangoo (1.100) yeeti nanoo ga. Nanoo nee: «Ay ga nzorfoo woo yeeti jere ga Abadantaa se, hala ya duu k'a mennandi k'a tee tooru assuura ni, ay iz'aroo se. Sohõ ay g'a yeeti ni ga.» ⁴ A yee ka nzorfoo yeeti nanoo ga. Nanoo na nzorfu kaaray tamma boŋ zangu hinka (200) zaa k'a noo wura denkaa se. A n'i mennandi k'i tee tooru assuura. I n'a jisi Mika hugoo ra.

⁵ Woo gar Mika goo nda tooru hugu, a na beene kaayi-ize nda tooruyan tee, a na nga iz'aru foo gorandi sargari juwalyan goyoo ra a ma tee a se sargari juwalkaw. ⁶ Alwaatey din ra, kokoy sii Izirayel ra. Boro kul ga tee haya kanj kan a se.

⁷ Arusooga goo no kanj Betelehem kanj goo Žuda wane nda a, a sii kala Žuda alkabiilaa ra, Lewi boro no, a ga tee yaw no din. ⁸ Han foo aroo woo hun Betelehem kanj goo Žuda ka koy taabuši nongu tana ra. A goo nga fondaa ra Efrayim tondi hondey ra, a too Mika hugoo do. ⁹ Mika nee a se: «Man ra ni hun?» A nee a se: «Lewi boro ti agay, Betelehem kanj goo Žuda wane nda agay, ay goo ma naaru ka koy taabuši nongu kanj ay duu a ra.» ¹⁰ Mika nee a se: «Cindi ay bande, tee ya ne baaba nda sargari juwalkaw, ay ga ni noo

jiiri kul nzorfu kaaray tamma boŋ woy (10), nda bankaarayyan̄ nda ŋaayan.» Lewi boraa huru hugoo ra. ¹¹ Woo banda ga, Lewi boraa yadda ka goro Mika do. A na Mika dii sanda nga izey affoo. ¹² Mika na Lewi boraa gorandi goyoo ra. Arusoogaa tee nga sargari juwalkaa. A goo Mika hugoo ra. ¹³ Mika nee: «Sohō ay ga bay kaŋ Abadantaa ga gomni tee ya ne, zama Lewi boro hunday ti ay sargari juwalkaa.»

18

Dan borey na labu barmay

¹ Alwaatey wey ra kokoy sii Izirayel ra, alwaatoo woo ra mo Dan borey alkabiilaa ga nongu ceeci kaŋ ra ŋgi ga goro, zama hala waatoo woo baa kul mana nondi i se Izirayel borey alkabiilawey game. ² Dan borey na aru guu ŋgi alkabiilaa borey kul ra kaŋ ti aru wongaariyan̄ sanba ka hun Sora nda Eštawol ka gandaa monno k'a bay. I nee i se: «Wa koy gandaa monno.» I too kate Efrayim tondi hondey ra, Mika hugoo ra ka zunbu no din ka kani. ³ Kaŋ i goo Mika hugoo ra, i na arusoogaa Lewi boraa deenešennoo bay, i kuubi a here k'a hāa ka nee: «May ka kate ni ne? Macin no n'ga tee ne? Macin ma ni dii ne?» ⁴ A na hayey har i se kaŋ Mika n'i tee nga se. A nee i se koyne: «A na banaw kayandi ya ne, ay tee nga sargari juwalkaa.» ⁵ I nee a se: «Adiši ir g'a wiri ni ga, Irkoy ibaayoo ceeci hala ir ma bay wala naarumaa kaŋ ra ir goo ga boori.» ⁶ Sargari

juwalkaa nee i se: «Wa koy nda baani, naarumaa kaŋ ra war goo, Abadantaa goo war jine.»

⁷ Aru guwaa koy, i too Layiš. I gar kaŋ jamaa kaŋ goro a ra goo alaafiya ra sanda Sidon borey takaa, i goo baani nda lakkalkanay ra. Gandaa ra boro kul si ni ceroo šiita. I ga mooru Sidon borey, haya kul sii ngi nda boro kul game. ⁸ I yee kate ngi armey do Sora nda Eštawol, armey n'i hãa ka nee: «Alhabar?» ⁹ I nee: «Wa tun, ir ma žigi ka koy k'i wongu. Ir dii gandaa, a ga hanse ka boori. War mma bine-bine wala? War masi gaabuunay. Wa koy gandaa dii k'a mayray. ¹⁰ Waati kaŋ war huru a ra, war ga dii jama kaŋ goo lakkalkanay ra. Gandaa ga beeri nongoo kul here, Irkoy n'a dan war kabey ra. Nongu no kaŋ haya kul kaŋ goo laboo ga goo a ra.»

¹¹ Dan alkabiilaa aru zangu iddu (600) hun Sora koyraa ra nda Eštawol koyraa ra ngi nda ngi wongu jinawey. ¹² I žigi ka koy ngi kaloo gorandi Kiryat-Yarim kaŋ goo Žuda gandaa ra. Woo se hala hõ i ga nee nongoo din kaŋ goo Kiryat-Yarim dumaa ga se Mahane-Dan (maanaa «Dan kaloo»). ¹³ I hun no din ka bisa ka koy Efrayim tondi hondey ra ka koy too Mika hugoo do. ¹⁴ Aru guwaa kaŋ bay ka koy Layiš gandaa monno na šennoo zaa ka nee ngi armey se: «War ga bay kaŋ hugey wey, beene kaayi-ize, nda tooruyan, nda assuura, nda nzorfu kaaray tooru goo i ra? Sohõ war ma bay haya kaŋ war ga kaa k'a tee.» ¹⁵ Aru guwaa kuubi ka koy arusoogaa Lewi boraa do kaŋ ti Mika hugoo do, i n'a hãa wala a ga saabu. ¹⁶ Woo gar Dan borey aru zangu idduwaa

(600) ga kay hugoo mijoo ga, ngi nda wongu jinawey. ¹⁷ Aru guwaa kan bay ka koy gandaa monno žigi, i huru hugoo ra, i na assuuraa, nda beene kaayi-izoo, nda toorey, nda guuru tooroo zaa waatoo kan sargari juwalkaa ga kay hugoo mijoo ga, nga nda boro zangu idduwaa (600), ngi wongu jinawey goo kabey ra. ¹⁸ I nka huru Mika hugoo ra ka assuuraa, nda beene kaayi-izoo, nda toorey, nda nzorfu kaaray tooroo zaa kan sargari juwalkaa nee i se: «Macin no war ga wiri ne ra?» ¹⁹ I nee a se: «Dangay, ni kaboo dan ni mijoo ga, kaa ir bande, tee ir se baaba nda sargari juwalkaw. Ma tee sargari juwalkaw aru folloku se wala ma tee sargari juwalkaw Izirayel ra alkabiila foo nda hugu foo se, affoo ka baa ma ne?» ²⁰ Sargari juwalkaa binoo kan, a na beene kaayi-izoo, nda toorey, nda assuuraa zaa, a hanga jamaa ka koy.

²¹ I na fondaa zaa ka koy, i na alaayaney, nda jawdey, nda almaanoo dan ngi jine. ²² Waatoo kan i mooru Mika hugoo, borey kan goo hugey ra kan ga taalamma Mika hugoo ga marga ka huru Dan borey cewey ra. ²³ Kan i too i do, i kaati Dan borey bande. Dan borey bere, i nee Mika se: «Macin ka tee kan se n'ga borey wey marga?» ²⁴ A nee: «Ay koyey, hayey kan ay n'i tee, war n'i taa sargari juwalkaa kone, war koy. Macin ka cindi ya ne? Adiši taka foo nda war ga hin ka nee ya ne: <Macin ka tee?>» ²⁵ Dan borey nee a se: «Masi ir hanawey kayri, borey kan biney tun masi koy gum war ga, n'ga ni bon faatandi, ni nda ni hugoo.» ²⁶ Dan borey koy ngi fondaa

ra. Mika dii kaŋ i gaabi nda nga, a yee nga do.

Dan koyraa nda nga Irkoy hugoo

²⁷ Dan borey na hayey zaa kaŋ Mika n'a tee, i na nga sargari juwalkaa ka koy. I na Layiš tangam, jamaa kaŋ goo baani nda lakkalkanay ra. I n'i wii nda takuba, i na ngi koyraa ton nuune ra k'a tee boosu. ²⁸ Boro kul mana kaa k'a kaa kabe ra, zama a ga mooru Sidon, koyne mo nga nda boro kul sii cere ra. A sii kala gooroo ra kaŋ ga koy Bet-Rehob koyraa ra. Woo banda ga, Dan borey na koyraa cin ka goro a ra. ²⁹ I na koyraa maapoo cee Dan, ngi baaba Dan kaŋ hayandi Izirayel maapoo ka huru a ga, cee jinaa koyraa maapoo ti Layiš. ³⁰ Dan borey na assuuraa kayandi ngi m'a gana. Musa iz'aroo ti Geršom. Geršom iz'aroo ti Žonatan. Žonatan, nga nda nga iz'arey tee sargari juwalkaw Dan borey se hala waatoo kaŋ i na jamaa dii ka koy ganda tanayan ra. ³¹ I na Mika assuuraa kayandi ngi boŋ se kaŋ a n'a tee, assuuraa cindi no din waatoo kul kaŋ Irkoy hugoo goo Silo*.

19

Lewi aru foo nda nga wahayoo fillaa

¹ Alwaatey wey ra kokoy sii Izirayel ra. Lewi aru foo kaŋ taabuši Efrayim tondi hondey koroo ra na wahay kaŋ hun Betelehem kaŋ goo Žuda zaa ka goro nda a. ² Wahayoo futu a ga, woo banda ga, woyoo n'a nan ka koy nga baaba do Betelehem kaŋ goo Žuda, a na waati tee no din,

* **18:31** 18.31 Žozuwe 18.1.

handu taaci. ³ Han foo kurpoo tun ka koy dii a ka šelan binoo se k'a willi kate. Nga tamoo nda nga farka hinka goo a bande. Woyoo n'a dan nga baaba hugoo ra, kan woysogaa baaba dii a, a n'a kubay nda jaali. ⁴ Nga nzuraa kan ti woysogaa baaba n'a dii, a goro a do jirbi hinza. I ŋaa, i han, i na cijiney kul tee no din. ⁵ Jirbi taacantoo, i biya ka tun. Waatoo kan Lewi boraa ga baa ka koy, woysogaa baaba nee nga nzuraa se: «Ŋaa jina, ma duu albarka, woo banda ga, war ma koy.» ⁶ I goro, i ŋaa, i han ngi boro hinkaa kul. Woysogaa baaba nee kurpoo se: «Ay g'a wiri ni ga, ma cijinoo tee koyne, ma jaali.» ⁷ Kurpoo tun nga ma koy, amma nzuraa šendandi a ga hala a na cijinoo tee no din. ⁸ Jirbi guwantoo, a biya ka tun nga ma koy. Woysogaa baaba nee koyne: «Ay g'a wiri ni ga, ma duu albarka, war ma cindi ne hala waynaa ma yay.» Ngi boro hinkaa kul ŋaa. ⁹ Woo banda ga, kurpoo tun nga ma koy nga, nda nga wahayoo, nda nga tamoo. Amma nzuraa, woysogaa baaba nee a se: «Zaaroo ben, waynaa kan, ay g'a wiri war ga, war ma kani, zaaroo ben, wa kani ne, ni binoo ma jaali. Suba war ga biya ka tun ka fonda zaa, n'ga koy ni do.»

¹⁰ Amma aroo wanji ka kani, a tun ka koy. A too hala Žebuz tenje kan ti Žerizalem nda farka soolante hinkaa nda nga wahayoo. ¹¹ Waatoo kan i man Žebuz, waynaa kan, tamoo nee nga koyoo se: «Ay g'a wiri ni ga, ir ma kuubi ka koy Žebuz borey koyraa woo ra, ir ma cijinoo tee no din.» ¹² Nga koyoo nee a se: «Ir si kuubi ka koy

koyra waani ra kaŋ ra Izirayel boro sii. Ir ma bisa ka koy hala Gibeya.» ¹³ A nee koyne nga tamoo se: «Ir ma koy ka man Gibeya wala Rama, ir ma cijinoo tee nongu hinkaa woo affoo ra.» ¹⁴ I bisa ka koy ngi fondaa ra, waynaa goo ma kaŋ kaŋ i man Gibeya kaŋ ti Benžameŋ alkabiilaa wane. ¹⁵ I kuubi ka koy cijinoo tee Gibeya. I huru, i kay koyraa farroo ra. Amma boro kul man'i zumandi nga do hala i ma kani.

¹⁶ Nga ne, cijinoo ra, aru žeena foo kaŋ ga hun nga faarey do, aroo man'ti kala Efrayim tondi hondey boro, taabuši no Gibeya, ka gar nongoo din borey man'ti kala Benžameŋ boroyaŋ. ¹⁷ Aru žeenaa na boŋoo jer, a ga dii naarukaa koyraa farroo ra. A nee: «Man ra n'ga koy? Man ra ni hun?» ¹⁸ A nee a se: «Ay mana hun kala Betelehem kaŋ goo Žuda, ay sii ma koy kala Efrayim tondi hondey koroo ra kaŋ wane nda agay. Ya na koy kala Betelehem kaŋ goo Žuda. Ay goo ma naaru ka koy ay hugoo* do, amma fondaa ra boro kul man'ay yawzunbay. ¹⁹ Ka gar subu koga nda fita goo ir kone ir farkey se, ay goo nda ŋaayan nda alaneb hari mooro agay, nda ni koŋŋaa, nda tamoo kaŋ goo ni tamey bande se. Ir si too haya kul ga.» ²⁰ Aru žeenaa nee: «Baani kubay! Ay ga huga nda haya kul kaŋ ga n'ga too. N'si cijinoo tee farroo ra.» ²¹ A n'i ka koy nga do, a na farkey noo fita. Naarukey na ngi cewey jumay, i ŋaa, i haŋ.

²² Waatoo kaŋ i goo binekaanay ra, koyraa

* **19:18** 19.18 «ay hugoo», hantum fooyaŋ ga nee «Abadantaa hugoo».

aruyan, aru laalayan na hugoo kuubi k'a bere ka ganboo kar-kar ka nee aru žeenaa kan ti hugoo koyoo se: «Boraa fattandi kan huru ni do hala ir ma kani nda a.» ²³ Hugoo koyoo fatta kate i do, a nee i se: «Kalaa, ag'armey, ay g'a wiri war ga, war masi goy laala tee, zama boraa woo mana huru kala ay do. War masi haawoo woo cine tee. ²⁴ Wa hanajer, agay ize woyoo kan si aru bay nda aroo woo wahayoo goo ne. Ay g'a wiri war ga, war ma nan y'i fattandi war se, war m'i hasara ka haya tee i se kan kan war se. Amma war masi haawi beeroo woo tee boraa woo se.» ²⁵ Waatoo kan arey mana hanajer hugoo koyoo se, naarukaa na nga wahayoo dii k'a kaataray i se taray. I marga nda woyoo, i n'a žilla cijinoo kul hala subbaahoo ra. Waatoo kan moo ga baa ka boo, i na woyoo nan.

²⁶ Subbaahoo ga baa ka too, wahayoo koy kan aroo kan do nga koyoo goo hugoo mipoo ga hala gandaa kaaray. ²⁷ Subbaahoo ra, kurpoo tun, a na hugoo mipoo feeri ka nga fondaa zaa. Nga ne, woyoo, nga wahayoo ne ma daaru hugoo mipoo ga, kabey goo hugoo jindoo ra. ²⁸ A nee nga woyoo se: «Tun, ir ma koy.» Amma zaabi sii no. Kurpoo na bukaa fur nga farkaa boj ka fondaa zaa ka koy nga do. ²⁹ Waatoo kan aroo too nga hugoo do, a na huryaw zaa, a na nga woyoo dii, a n'a dunbu-dunbu, nongu ka koy nongu, dunbu woy cindi hinka (12), a n'i sanba Izirayel laboo kul ra. ³⁰ Borey kul kan dii woo nee: «Abada woo cine mana bay ka tee, a mana bay ka diyandi za Izirayel borey žigi ka hun Misira gandaa ra hala hõ.» I nee koyne: «Wa miile hayaa woo ga, wa

cere guna, war ma hayaa har kaŋ war dii a.»

20

Izirayel borey na Benžamenŋ alkabiilaa borey wongu

¹ Woo banda ga, Izirayel borey kul fatta, jamaa kul marga ka tee sanda boro folloku za Dan hala Ber-Šeba nda Galad gandaa Abadantaa jine Mispaa koyraa ra. ² Izirayel jamaa kul bonkoyney ga kay Irkoy jamaa margaroo ra, i man'ti kala wongu-ize boro zenber zangu taaci (400.000) kaŋ goo cee ga takubakoyniyaŋ. ³ Woo gar Benžamenŋ borey maa kaŋ Izirayel borey žigi ka koy Mispaa.

Izirayel borey nee i se: «Wa šelaŋ. Taka foo nda goy futaa woo tee?» ⁴ Woo ga, Lewi boraa, woyoo kaŋ wiiyandi kurpoo nee: «Ya nka kaa Gibeya koyraa ra Benžamenŋ wanoo ra ka cijinoo tee no din, agay nda ay wahayoo. ⁵ Gibeya borey tun ay ga ka hugoo kaŋ ra ay goo wanga cijinoo ra. Agay no i na anniya ngi m'ay wii, amma ay wahayoo no i n'a hasara, a buu. ⁶ Ay n'ay wahayoo dii, ay n'a dunbu-dunbu, ka dunbey sanba Izirayel laboo kul ra, zama i na almuhal nda saamataray tee Izirayel ra. ⁷ Aywa Izirayel borey, war kul goo ne, wa cere guna ka haya kayandi.» ⁸ Kaŋ jamaa maa woo, i kul tee mee foo, i nee: «Boro kul ir ra si koy nga hukcumoo ra, boro kul si yee nga hugoo do. ⁹ Sohō hayaa ne kaŋ ir g'a tee Gibeya koyraa borey se: ir ga alkurra kar ka koy. ¹⁰ Izirayel alkabiilawey kul ra ir ga aru zangu (100) kul iwoy (10) zaa ra,

aru zenber foo (1.000) ir ga zangu (100) zaa a ra, zenber woy (10.000) zenber foo (1.000) ga zandi a ra. I ga koy hunay ceeci wongu-izey se. Nda woo teendi, wongu-izey ga koy Gibeya koyraa kar ka sawa nda saamataraa kaŋ i n'a tee Izirayel ra.»

¹¹ Izirayel borey kul marga koyraa ga, i tee affoo. ¹² Izirayel alkabiilawey na boroyan sanba Benžameŋ gandaa kul ra ka nee: «Takaa foo nda goy futaa woo cine hin ka teendi war game? ¹³ Sohō wa boro laaley wey kaŋ goo Gibeya dii hala ir m'i wii ka haya futu kaa Izirayel ra.» Amma Benžameŋ borey wanji ka haŋajer ngi armye, Izirayel borey se ¹⁴ hala nongu kaŋ ra i hun ngi koyrawey ra ka marga Gibeya ka fatta ka Izirayel borey wongu. ¹⁵ Benžameŋ borey hun ngi koyrawey ra ka kaa, hanoo din i man'ti kala boro zenber waranka cindi iddu (26.000) kaŋ kone takuba goo kaŋ sii Gibeya borey cindey ra kaŋ kabandi, kaŋ ti wongu-ize suubante zangu iyye (700). ¹⁶ Wongu-ize suubante zangu iyyaa (700) sii kala jamaa ra, kabe waawaa nda i ga goy. Ngi affoo kul ga hin ka fizza ka hinbiri-ize folloku neeši k'a kar nda nga tondoo bila nda i m'a hatta. ¹⁷ Izirayel borey kaŋ kabandi bila Benžameŋ alkabiilaa man'ti kala boro zenber zangu taaci (400.000) kaŋ kone takuba goo, i kul man'ti kala wongaariyaŋ.

¹⁸ Izirayel borey tun ka žigi ka koy Betel, i na Irkoy ibaayoo ceeci ka nee: «May no ma tee ir ra boro jinaa ka koy Benžameŋ borey wongu?» Abadantaa nee: «Žuda no ma tee ijinaa ka koy.» ¹⁹ Subbaahoo ra, Izirayel borey

koy ngi kaloo gorandi Gibeya tenje. ²⁰ Izirayel borey fatta ka Benžamenj wongu, i na ngi wongu-izey marga jama-jama ka koy i wongu Gibeya. ²¹ Benžamenj borey fatta Gibeya, i na Izirayel boro zenber waranka cindi hinka (22.000) kar ganda. ²² Izirayel borey jamaa na bine tee, i na wongu-izey marga koyne nongoo kaŋ ra i bay ka marga zaari jinaa. ²³ Izirayel žigi ka koy, i hēe Abadantaa jine hala cijinoo ra. I na Abadantaa ibaayoo ceeci ka nee: «Ay ga hima ka koy ag'armaa Benžamenj borey wongu koyne wala?» Abadantaa nee: «Wa žigi ka koy i ga.» ²⁴ Izirayel borey koy man Benžamenj borey jirbi hinkantoo hane. ²⁵ Jirbi hinkantoo woo, Benžamenj borey fatta Gibeya k'i kubay. I na boro zenber woy cindi yaaha (18.000) kar ganda Izirayel borey ra koyne, borey wey kul man'ti kala takubakoyniyaŋ. ²⁶ Izirayel borey kul, jamaa kul žigi ka koy Betel, i hēe ka cindi no din Abadantaa jine. Hanoo din, i meehaw hala cijinoo ra, i na sargari kukuranteyaŋ nda alaafiya teendi sargariyaŋ kaa Abadantaa jine. ²⁷ Izirayel borey na Abadantaa ibaayoo ceeci. Waatoo woo, Irkoy amaanaa sundukoo sii kala Betel, ²⁸ Haruna iz'aroo Eleyazar, nga iz'aroo Pinehas goyoo zaaroo ti haney din. I nee: «Ay ga hima ka wongu marga ka koy ag'armaa Benžamenj borey wongu koyne wala ya s'a tee koyne?» Abadantaa nee: «Wa žigi ka koy, zama suba ay g'i daŋ ni kaboo ra.»

Benžamenj borey ga baa ka ben

²⁹ Woo ga, Izirayel na zanbaguusu tee ka Gibeya kuubi k'a bere. ³⁰ Izirayel borey žigi ka koy ka Benžamen borey wongu jirbi hinzantoo. I na wongu-izey marga jama-jama Gibeya tenje sanda cee jinawey. ³¹ Benžamen borey fatta ka koy Izirayel jamaa tangam, i n'i gaaray ka mooru koyraa. I sintin ka wiiya Izirayel jamaa ra sanda cee jinawey takaa, i na boro waranza (30) wii hawsaa ra, i wiiya fondaa ra kaŋ ga žigi ka koy Betel, i wiiya fondaa faa ra kaŋ ga žigi ka koy Gibeya. ³² Benžamen borey nee: «Ngi ne ka karandi ir jine sanda cee jinaa takaa!» Amma woo gar Izirayel borey nka nee: «Ir ma zuru k'i moorandi koyraa ka koy fondawey here.» ³³ Izirayel borey kul na ngi dogey naŋ, jere foo koy tee jama-jama Bal-Tamar. Jere faa kaŋ na lantaa hirri haabu ka hun nongoo kaŋ ra i goo ka koy Geba farroo ra. ³⁴ Wongu-ize suubante zenber woyaa (10.000) hun Izirayel kul ra ka kaa Gibeya tenje. Wongoo koron, Benžamen borey si tammahã wala bone ga duu ngi. ³⁵ Abadantaa na Benžamen kar Izirayel jine. Hanoo din, Izirayel borey na boro zenber waranka cindi guu nda zangu (25.100) wii Benžamen borey ra, i kul man'ti kala takubakoyniyaŋ. ³⁶ Benžamen borey dii kaŋ ngi karandi.

Takaa ne kaŋ nda i n'i kar: Izirayel borey nka muray ka zuru Benžamen borey jine, zama Izirayel borey ga bay kaŋ lanta no ngi n'a hirri Gibeya. ³⁷ Borey kaŋ lanba ka zanbaguusu tee cahã ka gum Gibeya ga, i koy jine ka koyraa kul wii nda takuba. ³⁸ Izirayel borey na silbay foo

noo cere se kaŋ ti zanbaguusu teekey ga hima ka dullu beeri tunandi koyraa ra. ³⁹ Izirayel borey yee banda wongoo ra. Benžameŋ sintin ka boroyaŋ wii Izirayel borey ra, boro waranza (30) cine. Benžameŋ borey nee: «Šikka sii kaŋ i karandi kaaray sanda cee jinaa wongoo takaa.» ⁴⁰ Amma dullu kuku sintin ka tun koyraa ra. Benžameŋ borey neli, koyraa kul ti dullu kaŋ ga žigi beenaa ra. ⁴¹ Waatoo kaŋ Izirayel borey bere i ga, Benžameŋ borey zalba, zama i dii kaŋ bone na ngi kar. ⁴² I bere ka zuru Izirayel borey jine ka koy saajoo here. Amma wongoo mana ben, wey kaŋ ga hun koyrawey ra sintin k'i wii, zama i na Benžameŋ borey daŋ game. ⁴³ I na Benžameŋ borey kuubi k'i bere, i n'i gaarandi hala Gibeya tenje waynahunay here k'i motti. ⁴⁴ Boro zenber woy cindi yaaha (18.000) ka buu Benžameŋ borey ra, i kul man'ti kala wongaariyaŋ. ⁴⁵ Affooyaŋ bere ka zuru ka koy saajoo ra, Rimoŋ tondoo here, amma i na boro zenber guu (5.000) wii Benžameŋ borey fondaa ra, i koy a ga k'i gaarandi hala Gidom, i yee ka boro zenber hinka (2.000) wii i ra. ⁴⁶ Boro hinnaa kaŋ buu Benžameŋ alkabiilaa ra hanoo din man'ti kala boro zenber waranka cindi guu (25.000) kanyaŋ ti takubakoyni, i kul man'ti kala wongaariyaŋ. ⁴⁷ Boro zangu iddu (600) bere ka zuru ka koy saajoo ra, Rimoŋ tondoo do, i cindi Rimoŋ tondoo do handu taaci. ⁴⁸ Izirayel borey yee kate Benžameŋ borey se, i na Benžameŋ borey wii nda takuba ka huru ngi koyrawey kul ra ka borey, nda adabbawey, nda haya kul wii

kaŋ goo i ra. Koyrawey kul kaŋ goo no din, i na nuune daŋ i ra.

21

Izirayel borey na Benžamen borey kaŋ cindi noo wandeyan

¹ Mispa koyraa ra Izirayel borey žee ka nee: «Boro kul ir ra si nga ize woyoo hiijadi Benžamen boro se.» ² Jamaa koy Betel, i goro no din Irkoy jine hala almaaroo ra. I na jinde jer ka hanse ka hēe. ³ I nee: «Abadantaa, Izirayel Koyoo, macin se woo tee Izirayel ra hala nongu kaŋ ra Izirayel alkabiila foo kuma?» ⁴ Subaa ra, jamaa biya ka tun, i na sargari tonadoo cin no din ka sargari kukuranteyan nda alaafiya teendi sargariyan kaa. ⁵ Izirayel borey nee: «Alkabiila foo no alkabiilawey ra ka mana žigi ka koy margaroo ra Abadantaa do?» Zama žeeyan beeroo kaŋ teendi nee kaŋ boro kaŋ mana žigi ka koy Abadantaa do Mispa koyraa ra, žeeyanoo nee: «A waazibi bora ma wiiyandi.» ⁶ Ka gar Izirayel borey biney maray ngi armey Benžamen borey se, i nee: «Hō alkabiila foo halaci ka hun Izirayel ra. ⁷ Benžamen arey kaŋ cindi, man ra ir ga duu i se woy hiijay se, zama ir nka žee nda Abadantaa kaŋ ir s'i noo ir ize woyey i ma hiiji ey?»

⁸ I nee: «Izirayel alkabiilawey ra boro goo no kaŋ mana žigi ka koy Abadantaa do ne Mispa wala? Woo gar Yabeš koyraa kaŋ goo Galad gandaa ra, boro kul mana koy kaloo do margaroo ra kaŋ tee Mispa.» ⁹ I na jamaa laasaabu, i gar

kaŋ cimi no kaŋ Yabeš kaŋ goo Galad boro kul sii a ra. ¹⁰ Jamaa na boro zenber woy cindi hinka (12.000) wongaariyaŋ sanba no din k'i yaamar ka nee i se: «Wa koy Yabeš kaŋ goo Galad borey wii nda takuba, ngi, nda woyey, nda zankey. ¹¹ Hayaa ne kaŋ war g'a tee: <War ma arey kul halaci sōy, nda woy kul kaŋ kani nda aru.>» ¹² Borey ra kaŋ goo Yabeš kaŋ goo Galad, i duu woysogo zangu taaci (400), hondiyaw kaŋ mana bay ka marga nda aru, i kate ey kaloo do kaŋ goo Silo, Kanaŋ gandaa ra.

¹³ Woo banda ga, jamaa kul na dontokawyaŋ sanba i ma šelaŋ Benžameŋ borey se kaŋ goo Rimonŋ tondoo do ka alaafiya tee nda ey. ¹⁴ Alwaatoo woo Benžameŋ borey yee kate. Izirayel borey n'i noo woyey kaŋ cindi kaŋ mana wiiyandi kaŋ i duu ey Yabeš kaŋ goo Galad. Amma woyey hinnaa si too i se.

¹⁵ Jamaa hinna Benžameŋ borey se, zama Abadantaa nka folgu kaa Izirayel alkabiilawey ra. ¹⁶ Jamaa boro beerey nee: «Macin no ir g'a tee wey kaŋ cindi se hala i ma duu wande, zama Benžameŋ woyey kul halacandi?» ¹⁷ I nee: «Borey kaŋ cindi Benžameŋ borey ra ma gaabu hayey ga kaŋ goo i kone hala ngi alkabiilaa masi tuusandi ka hun Izirayel ra. ¹⁸ Amma ir, Izirayel borey, ir si hin k'i noo ir ize woyey i ma tee ngi wandey, zama ir nka žee ka nee: <Boraa ma laali kaŋ na Benžameŋ boro noo wande.>»

¹⁹ Izirayel borey nee: «Aywa, jiiri kul jingar ga tee Abadantaa maapoo ga Silo ra kaŋ goo Betel se hawsa here, a goo waynahunay here fondaa

se kaŋ ga kaŋ ga hun Betel ka žigi ka koy Šekem, Silo goo Lebona se gurma here.» ²⁰ Woo banda ga, i na Benžameŋ borey noo yaamaroo woo ka nee: «Wa koy tugu alaneb faarey ra. ²¹ War ma guna, waati kaŋ Silo ize woyey ga fatta ka gan, war ma fatta alaneb faarey ra, boro foo kul ma Silo ize woy foo dii, war ma koy nda ey Benžameŋ ganda ra. ²² Nda ngi baabey wala armye kaa ka war wurru ir do, ir ga nee i se: <Wa alhormo tee i se, ir mana hin ka duu woy ngi affoo-foo kul se wongoo ra. Man'ti war k'i noo woy, war mana tooŋe.>»

²³ Woo kaŋ Izirayel borey n'a har, Benžameŋ borey n'a tee nda takaa din da. I na woy kaŋ hinnaa ga too zaa gankey ra kaŋ i n'i kom, woo banda ga, i koy, i yee ngi laboo ra. I yee ka ngi koyrawey cin, i goro i ra. ²⁴ Alwaatoo din, Izirayel borey hun no din, boro foo kul koy nga alkabiilaa ra nda nga hugoo do, i hun no din, boro foo kul koy nga laboo ra.

²⁵ Alwaatey din ra, kokoy sii Izirayel ra. Boro foo kul ga tee haya kaŋ kan a se.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328